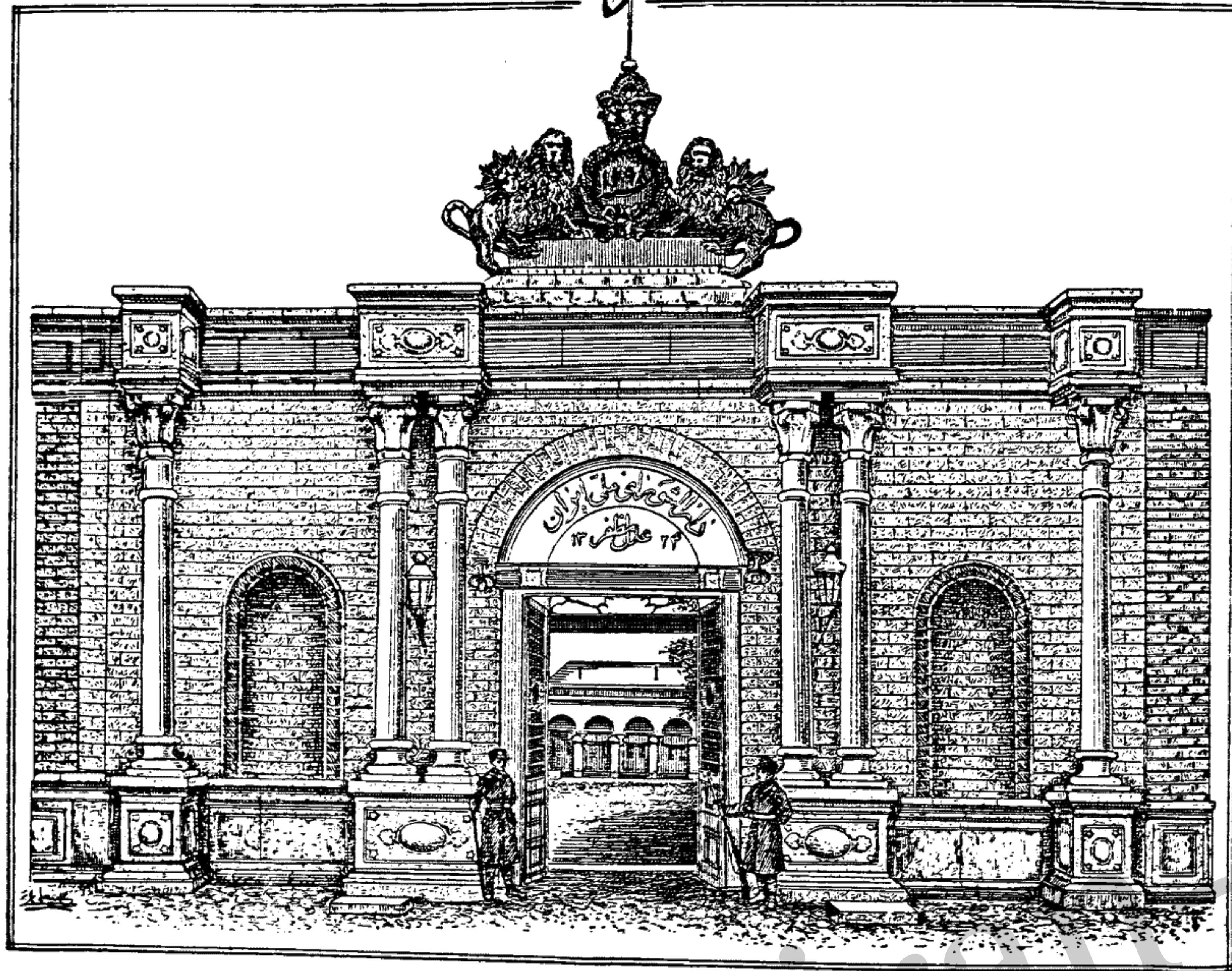

دوره ششم تقنینیه

<p>جلسه ۱۶۸</p>	<h1>مذاکرات مجلس</h1>	<p>شماره ۱۳۳</p>
<p>تاریخ تأسیس آذر ۱۳۰۵ جلسه پنجشنبه ۲۵ آبان ماه ۱۳۰۶ مطابق ۲۲ جادی الاولی ۱۳۴۶</p>	<p>مندرجات فقط شامل مذاکرات مشروح جلسات مجلس شورای ملی خواهد بود یس از ختم هر جلسه کتبه مذاکرات در یک شماره منتشر میشود. مضعة مجلس</p>	<p>قیمه اشتراك داخله ایران سالیانه ده تومان خارجہ « دوازده تومان قیمه تک شماره یک قران</p>

فهرست مندرجات

مذاکرات مجلس دوره ششم تقنینیه

صورت مشروح مجلس پنج شنبه ۲۵ آبان ماه ۱۳۰۶ مطابق ۲۲ جادی الاول ۱۳۴۶

جلسه ۱۶۸

(مجلس دو ساعت قبل از ظهر بریاست آقای پیرنیا)
 (تشکیل گردید)
 (صورت مجلس يوم سه شنبه بیست و سوم آبان را)
 آقای بنی سلیمان قرائت نمودند)
 غائبین با اجازه جلسه قبل
 آقایان : اعتبار - مرتضی قلیخان بیات - امام جمعه
 شیراز - دشتی - میرزا محمد تقی طبس طبائمی - قوام
 شیرازی - ارباب کیخسرو شاهرخ - محمد ولی میرزا

ردیف	عنوان	از صفحه	الی صفحه
۱	تصویب مرخصی آقایان دادگر - حاج میرزا مرتضی	۲۷۲۰	۲۷۲۲
۲	مذاکره نسبت بخر کیمسیون بودجه راجع بواگذاری یکدانک قریه زند آباد خالصه قراجه داغ با آقای شرف الدوله	۲۷۲۲	۲۷۲۲
۳	مذاکره نسبت بخر کیمسیون بودجه راجع بشهریه ورثه سید اصغر فراش و تصویب آن	۲۷۲۲	۲۷۲۵
۴	قانون برقراری ماهی ده تومان شهریه دربارہ ورثه سید اصغر فراش	۲۷۲۶	

غائبین بی اجازه جلسه قبل

آقایان: دکتر سنگ - شیروانی - محمدولی خان
اسدی - حاج میرزا حبیب الله امین - اعظمی - نظام
مافی - آقا علی زارع - عباس میرزا - افسر - مخبر
فرهمند - حاج حسن آقا ملک - میرزا حسن خان وثوق
حاج غلامحسین ملک - جوانشیر

دیرآمدگان با اجازه جلسه قبل

آقایان حاج آقا رضا رفیع - شریعت زاده - نجومی
پالیزی - نوبخت - عدل - سلطان زاهدی - افخمی
دیرآمدگان بی اجازه جلسه قبل

آقای امیر حسین خان ایلخان

رئیس - آقای خطیبی

خطیبی - آقای اعتبار را گویا غائب بی اجازه نوشته اند
در صورتیکه ایشان ناخوش هستند. و امروز هم بواسطه
ادامه کسالت شرفیاب نشده اند و شرحی هم بنده به مقام
ریاست عرض کرده ام

بنی سلیمان - با اجازه ثبت شده اند

رئیس - صورت مجلس ابراهیم ندارد

(گفته شد خبر)

رئیس - صورت مجلس تصویب شد آقای وزیر مالیه

وزیر مالیه - همانطوریکه خدمت آقایان عرض کرده

بودم لایحه جدیدی پس از استرداد لایحه بلدیته تهیه

شده است که توضیحات بیشتری دارد تقدیم میکنم و

برای رفع نگرانی بعضی از آقایان که شنیده نگران

بودند از اینکه علت استرداد این بوده است که در سنه

۱۳۰۷ مستغلات به بلدیته ها نرسد عرض میکنم اینطور

نیست و چنانچه در کمیسیون موافقت حاصل شده بود

در اینجا هم يك تبصره گذارده شده است که مستغلات

هر شهری به بلدیته های همان ولایات هم برسد. يك

لایحه دیگری هم تقدیم میکنم؛ در ماده ۳۳ قانون

استخدام کشوری که راجع بمحاکمات اداری است حق

تجدید نظر برای مدعی العموم و وزراء از نظر محوشده

است يك تبصره برای اصلاح آن قانون که این حق را

به مدعی العموم و وزیر بدهد تقدیم میکنم. يك ماده

هم از برای اضافه شدن بمواد لایحه كل بودجه است که

تقدیم شده است و امروز هم الحمدلله در دستور است و البته بنده باید

تشکرات خودم را از کمیسیون بودجه بعرض برسانم که جدیتشان

خیلی از ما بیشتر بود برای اینکه این کار مهم مملکتی را زودتر

انجام دادند يك ماده برای تکمیل آن لازم است اینجا

بنظر بنده رسیده است که پس از تصویب کمیسیون بودجه

ضمیمه آن لایحه بشود. يك اشکالی راجع بقروض که

بلدیته تبریز مدتی است دارد و تمام کارکنان دولتی آذربایجان

را دچار زحمت کرده است تقاضا شده است که اجازه

داده شود از محل خاصی پرداخت شود. دو فقره لایحه است

از برای خرج تحصیل اولاد دکتر اسمعیل خان مرزبان و عیال

و اولاد مجد الملك مرحوم که تقدیم میشود. در خانه

بنده استفاده میکنم از اینکه امروز در دستور لایحه كل

بودجه است و آخرین لایحه دو زده را هم تقدیم میکنم

رئیس - خبر کمیسیون عرایض

(اینطور خوانده شد)

آقای دادگر نماینده محترم ماژندران بواسطه مسافرت

ضروری و حوائج دیگر که برای ایشان پیش آمد نموده

از تاریخ یازدهم آبان ماه اجازه مرخصی تا یکماه خواسته اند

کمیسیون عرایض و مرخصی مرخصی یکماهه نماینده محترم

را تصویب و خبر آن را تقدیم میدارد

رئیس - آقای عراقی

عراقی - موافقم

رئیس - آقای زوار

زوار - موافقم

رئیس - آقای عمادی

عمادی - موافقم

رئیس - مخالفی ندارد؟

(گفتند خیر)

رئیس - رأی گرفته میشود آقایانیکه مرخصی بکماه

آقای دادگر را تصویب میکنند قیام فرمایند

(عده کثیری قیام نمودند)

رئیس - تصویب شد خبر دیگر

(بضمون ذیل قرائت شد)

آقای حاج میرزا مرتضی نماینده کرمان بواسطه

کسالت مزاج از تاریخ دوازدهم شهریور اجازت مرخصی

خواسته و بر طبق اجازه که خواسته اند تصدیق دکتر

معالج خود را بکمیسیون فرستاده کمیسیون عرایض

و مرخصی چون عذر نماینده محترم را موجه دانسته به

اتفاق مرخصی هیجده روزه ایشان را تصویب و خبر آن را

تقدیم میدارد

رئیس - آقای کازرون

کازرون - موافقم

رئیس - آقای آقا سید یعقوب

آقا سید یعقوب - بنده مخالفم و خیلی هم متأسفم آقای

حاج میرزا مرتضی یکی از علمای کرمان است و رفیق بنده

است در دوره چهارم هم با هم در يك فراکسیون بودیم

آقای آقا میرزا عبدالحسین هم همینطور ولی يك مسئله

است راجع به نظامنامه بنده با آقایان عرض میکنم که

بعد از این باید يك فکری برای نظامنامه کرد این ماده

نظامنامه است. ممکن است انسان از همه چیز بگذرد

خدا میداند من حاضر از مال شخص من ببرند ولی از

يك قوانینی که راجع بداره کردن مملکت است نمیتوانم

بگذرم. صریح نظامنامه است که میگوید طرحی که در

مجلس آمد مجدداً نمیشود آورد. مگر بعد از شش ماه.

امروز مجلس يك چیزی را برای مصالح مملکت رده میکند

دومرتبه پس فردا بیاید مطرح شود بنده نمیدانم چطور

میشود خدا شاهد است من کمال خجالت باعضاء کمیسیون

عرایض عرض میکنم که نظامنامه را همراه خود ببرید یا

صدا بزنید باینکه بیآورند این ماده نظامنامه است

ماده ۴۳ مینویسد. هرگاه طرحی بمجلس آمد قابل توجه

نشد...

جمعی از نمایندگان - باهمه این طرح نیست

آقا سید یعقوب - آقایان صبر کنید چرا قوانین

مجلس را زیر پا میگذارید آقای رئیس شش سال است

در مجلس هستید این ماده را چطور عمل کردید. آقای

دکتر مصدق شما که دیلمه در علم حقوق هستید و اینجا

بوداید این ماده را چطور عمل کرده اند بنده نمیدانم

نظامنامه را زیر پا بگذارم و البته بقدری که امکان

دارد از نظامنامه دفع میکنم حالا خودتان میدانید اناصاف با

خودتان است حکومت با خودتان است عرض میکنم آقای مدرس

شهادت دوره دوم و سوم و نا بجل در مجلس بوده اید. آقای

آشتیانی شهادت دوره سوم و چهارم و پنجم و ششم در

مجلس بودید این ماده را چطور عمل کردید مینویسد

هرگاه طرحی بمجلس آمد و قابل توجه نشد (یعنی رد شد)

آن طرح را تا ششماه دیگر...

جمعی از نمایندگان - باهمه آقایان این طرح

نیست.

آقا سید یعقوب - آقایان بگذارید حرفم را بزنم.

پس شما این را بگذارید برای ششماه دیگر - بنده هم

حاضر رأی بدم بهر حال بنده از آقای حاج میرزا

مرتضی در خواست میکنم که با آن ارادتی که خدمت

ایشان و همچنین خدمت آقای حاج میرزا علیمحمد اخوی

ایشان دارم عرض میکنم که این را خودشان پس بگیرند و

وبعد از ششماه دیگر بیاورند آنوقت بنده هم موافقت می کنم لهذا از آقایان مخصوصاً از اعضاء کمیسیون استدعا دارم که نظامنامه را کاملاً حفظ کنند آقای شیخ العراقرین تو که رئیس کمیسیون هستی این زحمت را برای نظامنامه بکش دیگر عرضی ندارم

رئیس - آقای کازرونی

کازرونی - حسن آقای آقا سید یعقوب اینست که عصبان شدن و نشدنشان باختیار خودشان است آقا سید یعقوب - صحبت خودت را بکن چکار بمن داری

کازرونی - آقا چرا داد میزنی...

(صدای زنگ)

رئیس - آقا داخل در شخصیات نشوید

کازرونی - بنده هیچوقت میل ندارم به آقا سید یعقوب جسارتی کرده باشم بجهت اینکه هر دو ی ما از علما هستیم و بمنزله يك روح در دو قالب و البته شایسته هم نیست که در مقابل یکدیگر صحبت بداریم (خنده نمایندگان) میفرمایند که ما باید قبل از همه چیز رعایت قانون را بکنیم بعد فرمودند که این طرح است و طرحی که رد شد تا ششماه دیگر نمیشود به مجلس آورد. باز خیلی ممنون هستم که این را طرح حساب کردند و از این بالاتر نبردند اجازه مرخصی يك موضوعی است که همه روزه داده میشود چنانچه اجازه داده نشده باشد دو مرتبه تجدید نظر میکنند و اجازه داده میشود و در تمام ادوار نظائرش جاری و ساری بوده است حالا آقا يك همچو موضوعی را طرح حساب میکنند در صورتیکه اگر طرح باشد باید برود بکمیسیون مبتکرات و با حضور نماینده دولت در آنجا مطرح شود بعد بیاید بمجلس مجلس قابل توجه بودنش را رای بدهد و بکمیسیون مربوطه برود در آنجا هم شور بشود و بیاید به مجلس شور اولش که تمام شد باز به مجلس بیاید و شور دومش بشود و بالاخره آنچه باید بشود بشود آقا اجازه مرخصی را

میخواهند جزو طرح حساب کنند...

زوار - مجلس رد کرده است

کازرونی - آقا میفرمایند مجلس رد کرده است همین مجلس دو مرتبه حق دارد تجدید نظر کند مثل سایر قوانین که یا نفی میکنند یا نسخ میکنند یا اثبات میکنند و بالاخره تمام این اختیارات با مجلس است بعلاوه این مطلب مهمی نیست و اینقدر عصبانیت لازم نداشت بنده مکرر به آقایان عرض کرده ام که بیایند و يك طرحی تهیه کنند از برای اجازه نمایندگان و يك مدت معینی را در نظر بگیرند تا همه روزه در اینجا دچار اشکال و زحمت نشده و اسباب تضییع اوقات مجلس هم فراهم نشود و بر طبق قانون عمل شود همه روزه در اینجا مرخصی یکماهه دو ماهه سه ماهه چهار ماهه داده میشود آنوقت به يك کسی ده روز هم داده نمیشود و معلوم نیست دلیل واقعیش چیست چون اینطور است دلیل ندارد که ایشان از این ترتیبات که جاریست محروم باشند

جمعی از نمایندگان - مذاکرات کافی است

زوار - بنده با کفایت مذاکرات مخالفم

رئیس - بفرمائید

زوار - چون این مسئله راجع است به حفظ نظامنامه و مربوط است بمسائل داخلی مجلس و حفظ احترام قوانینی که از مجلس میگردد بنا بر این بنده خواهش میکنم که آقایان برای حفظ عظمت و احترام مجلس در این خصوص بیشتر صحبت کنند تا يك سابقه بدی ایجاد نشود.

رئیس - آقای شریعت زاده

شریعت زاده - دونفر از آقایان با يك حسن نظری مطالبشان را اظهار کردند و هیچ دلیل ندارد که راجع بيك مسئله جزئی این قدر مذاکرات ادامه پیدا کند اگر نظامنامه نواقعی دارد بایستی در جای خودش اصلاح کرد نه در موضوع مرخصی ده روزه و بالاخره جای صحبتش حالا نیست و مذاکرات هم بنظر بنده کافی است

رئیس - پیشنهاد آقای آشتیان قرائت میشود

(اینطور خوانده شد)

بنده پیشنهاد میکنم اجازه آقای حاج میرزا مرتضی از دستور خارج شود
رئیس - بفرمائید
میرزا هاشم آشتیان - توضیحش با خودش است توضیحی ندارد

رئیس - آقای دادگر

دادگر - بنده مخالفم عرض کنم که این قضیه بیش از اندازه که لازم بود بهش اهمیت داده شد آن نظری که آقای آقسید یعقوب داشتند در موضوع طرح قانونی است و مرخصی جزء طرح نیست و نمیدانم این فکر از کجا بکمترتبه پیدا شد. ثانیاً بالاخره بنده با تبعیض و اینکه بکنفر شامل عنايات مجلس بشود و یکی دیگر نشود مخالفم بالاخره ایشان هم بکنفری هستند که همیشه مشغول و مراقب کارشان بوده اند و هیچوقت هم غفلت نکرده اند و يك مرخصی خواسته اند این قدرها مشکل نیست و اما اینکه میگویند پررئوز مجلس شورای ملی نفی کرده است و امروز نمیتواند رأی بدهد چرا؟ این را کی گفته است؟ مجلس در هر موقع میتواند هر چیز را وضع یا نقض کند مگر مواردی که بموجب نظامنامه برای خودش منع کرده است و بنده هیچ این موضوع را مشمول آن ماده نظامنامه نمیدانم و عقیده ام این است که باید رأی گرفته شود و تمام شود

رئیس - رای گرفته میشود آقایانیکه خروج از دستور

را تصویب میکنند قیام فرمایند

(چند نفری برخاستند)

رئیس - تصویب نشد. رأی میگیریم به مفاد خبر

آقایانیکه تصویب میکنند قیام فرمایند

(اغلب قیام نمودند)

رئیس - تصویب شد. دستور امروز بودجه مملکتی

بوده است و لایحه زندان. کدام يك میفرمائید مقدم باشد

بعضی از نمایندگان - بودجه مملکتی

جمعی از نمایندگان - زند بد -

رئیس - ماده واحده قرائت میشود

(شرح ذیل قرائت شد)

ماده واحده - وزیر نماینده مجاز است مبلغ یکهزار و هفتصد تومان نصف قیمت یکدانك قریه زندان خالصه قراجه دغ را در قبلیجات معین شده دریافت و دوظغرا قبایله اشغالی یکدانك قریه مزبور را که در دست آقای شرف لدوله است از طرف دولت تصدق کند

رئیس - آقای رفیع

حاج آقا رضا رفیع - بنده اساساً با طرح مخالفم برای اینکه مدتهاست مجلس منتظر است برای لایحه بودجه و این مسئله خیلی مهم است و ما هم از موضوع آن اطلاعی نداریم گمان میکنم اگر لایحه بودجه مقدمه باشد بهتر است

رئیس - آقای امامی

امامی - عرض میکنم که بنده اساساً با مطرح شدن بودجه مخالفم برای اینکه بودجه مملکتی یکی از لوايح مهمه است که آقایان نمایندگان باید در روی او دقت کنند لایحه اش امروز صبح بنا رسیده است و هیچکس مجال نکرده است که مطالعه کند و نظریات خودش را بمجلس عرض کند این است که بنده امروز با مطرح شدنش مخالفم

رئیس - رای گرفته میشود باینکه ماده مطرح شود

با نه آقایان موافقین قیام فرمایند

(اغلب قیام نمودند)

رئیس - تصویب شد. آقای آقا سید یعقوب

آقا سید یعقوب - بيك مسئله را بنده بعرض مجلس

میرسانم اگر چه اکثریت حکومت دارد و مستند به

دلیل هم نکرده است بنده در کمیسیون دوره چهارم و

پنجم و ششم بودم این لایحه زندان آباد آمد در کمیسیون

بودجه دوره چهارم و بنده نمیدانم چه شد که تا این دوره همینطور مانده است صورت کتابچه اش هست بعد از دوره چهارم آمد کمیسیون دوره پنجم و بالاخره همینطور ماند و معلوم بود که دولت هم يك فشاری دارد و روحاً هم مایل بگذراندش نیست و میخواسته است از وزارتخانه نيفتد اینجا کاهی هم يك فشارهایی میامد و ازین میرفت و بالاخره آقای دادگر که فوراً کلمات را حمل بر يك معنی میکنند و يك قدرتی هم در این قسمت دارند و حقیقه فلسفه غربی است کله طرح را میفرمایند معنایش این نیست و تفسیر میدهند و قادر هم هستند و این موضوع را هم درست توجه بفرمائید که حقیقت را تغییر دهد و ممکن است بکمیسیون بودجه تشریف بیاورید و مستحضر شوید بعد دوره پنجم که تمام شد در دوره ششم هم که بنده مفتخر به عضویت کمیسیون هستم تا بحال گویا چند دفعه مطرح شده و بنده تذکر میدادم به آقایان که چرا دولت نمی آید يك توضیح در این باب بدهد و تقریباً برخلاف سایر لوایح دولت این را داد و تعقیب نکرد و همینطور گذشت تا اینکه يك روز عده اکثرت هشت نفر بود زیر کلبه پانزده نفر بودیم و چون آقای رفیع شریف برده بودند آقای دیبا پیشنهاد کردند و زحمت را به گردن من انداختند این موضوع مطرح شد و بنده نمیتوانستم مخالفت کنم و جای مخالفت هم برابر بقی نماند و رأی دادم این مانند آن دیدم آقای امام جمعه که از اهل اهراست حقیقتاً اهل اهراست و تمام قضایای املاک و خورده مالک و سایر ترتیبات آن جا را مستحضر هست يك وقایعی بدان کردند و مراسلات شرف لدوله را نشان دادند و يك تاریخچه هم در اینجا هست که بنده بعرض مجلس میرسانم و تقاضا میکنم که این را يك شوری قرار ندهند و دو شوری قرار ندهند و برگرد به کمیسیون يك مسئله ایست راجع بزندان اهالی اهرا و راجع بن سدی است که از زمان صفویه بسته شده است و همیشه دولت مواظب بوده است که این سد بدست

مالک خصوصی نیفتد و بدست مالک عمومی که دولت باشد محفوظ بماند و دست خودش باشد این ملاحظه در کار بوده است آنوقت خودتان مختارید آقای کازرون هم میخواهند در برده بمن توهین کنند مختارند آقای رئیس هم که خلق حسن را از دست نیدهند و همه جور هم به بنده حمله میشود بنده خواستم این عرایض را بعرض برسانم باین که مجلس از کیفیت آن مطلع شود در روزنامه می نویسند که حکومت قراجه داغ به وزارت داخله رایوزت میدهد برای اصلاح اوضاع شهری و نظیفات در تعقیب متحد المال صادره از وزارتخانه مجلسی مرکب از اعضاء کمیسیون بلدیه و معاریف و تجار محلی منعقد و مطالعات لازمه بعمل آورده و تحقیقاتی که شده اشعار و کتب تکلیف میباشد و ساعت قصبه اهر ۲۱۷۳۰۰۰ ذرع مربع میباشد و مسائل روشنائی بهیچوجه در شهر موجود نبوده و باید از نقطه نظر آسایش عمومی برای روشنائی قصبه مخارج و تعداد چراغ پیش بینی و حالیه ۲۵۰ عدد چراغ لازم است برای تحصیل قوه برق در سه فرسخی قصبه اصطخری جلب توجه بوده و مشهور به (چاوشی کلی) و عبارت از يك دره میباشد که تقریباً نیم فرسخ وسعت دارد و دهنة آن ۹ ذرع مربع است در سنوات سابق سدی داشته (مخصوصاً در زمان صفویه) که بوسیله آن قصبه و چندین دهات دیگر را مشروب و زراعت آن حدود کاملاً آبیاری می شده است و چون سد مزبور حالیه خراب گردیده مخارج آزا در حدود هزار پانصد تومان پیش بینی و بلدیه حاضر است از نقطه نظر آسایش رعایا از ۱۸۷۵۳ قران طلب خود که در صندوق مالیه موجود است نادیه نماید و احداث سد مذکور فوق العاده برای دولت و رعایا مفید میباشد تقاضا کرده از طرف وزارت داخله يك نفر مهندس انتخاب و اعزام دارند که شروع بکار نماید این را مطلع شدید حالا عرض میکنم: دو کوه است که سدی جلویش بسته شده است و در زمستان آب در

آنجا جمع میشود و شش ماه از سال قصبه اهر که پایتخت قراجه داغ است و تمام قصبات اطراف آن از این آب آبیاری می شوند و سیراب می شوند. زند آباد در سه فرسخی قصبه اهر و در حدود این سد واقع شده است و دولت همیشه مواظب بوده است که حقوق خودش را در آنجا محفوظ بدارد و مالک شخصی پیدا نکند که فردا بیاید در آنجا و همان کله (الناس مسلطون علی اموالهم) را که بنده پشت تریبون از آن دفاع میکردم بگویم و آقای شرف الدوله بگوید که این آب ملك من است و به آن دهات میدهم...

عدل - اینطور نیست.

(همیشه نمایندگان - زنك رئیس)

آقا سید یعقوب - صبر کنید آقایان بنده عرضم تمام شود، آقای دیبا توجه کنید، دولت همه این ملاحظه را میکرده است که این سد بدست مالکین شخصی نیفتد و در دست دولت باشد که مالکین شخصی فشار باهالی اهر و دهات دیگر نیآورند يك دالك این قریه مال رحیم خان چلبیانلو است که پس از آنکه مدتها باغی بود در حبس دولت مرد و این ملك بدست دولت افتاد، زند آباد تمام مال شرف الدوله نیست و بد بختی يك جای دیگر است که این لایحه بی پیر را طوری تنظیم کرده اند که او را بکلی مالک میکنند. پس بنده تمام رفهیت اهالی قصبه اهر و اطراف آن تقاضا میکنم برای اینکه این مسئله خوب واضح شود آقای وزیر مالیه تشریف بیاورند و آقای امامی و آقای دیبا و آقایان وکلای دیگر آذربایجان و آقای امام جمعه اهر هم تشریف بیاورند در کمیسیون و این قضیه را حل کنند، این جا يك محل مخصوص به آذربایجان است ولی شیراز و آذربایجان و طهران و سایر جاها همه روشنی چشم بنده است آقایانی که اطلاع از این قضیه دارند بیابند و در این موضوع مذاکره کنند که اهالی يك شهری در مضیقه نیفتند و پس از آنکه نتیجه امر معلوم شد بنده هم کاملاً موافقت

میکم. فقط خواستم حالا این مطالب را بعرض مجلس برسانم که آقایان قضاوت و حکومت کنند و اینچنین موضوع مانده نظامنامه نیست که بنده بخوام دفع از نظامنامه بکنم تاریخ بن لایحه چنانچه عرض کرده از دوره چهارم و پنجم و ششم است و آقای مدرس این مطالب را خوب میدانند و من بعرض رساندم که مجلس قضاوت کند.

رئیس - آقای عدل

عدل - عرض میشود. اولاً اینکه آقا فرمودند که این لایحه در دوره چهارم و پنجم آمد به مجلس و بر کشت عرض میکنم در دوره چهارم نیامد فقط در دوره پنجم آمد و در آن دوره آقای وزیر مالیه حاضرند و شاهدند که این لایحه از جمله قوانینی بود که به شب آخر ماند و فرصت برای گذشتن آن نشد و خبر آنوقت هم حاضر است. اما اینکه فرمودند که این را دو شوری قرار دهند ده دقیقه پیش آقا از نظامنامه دفع میکنند و میگویند که نظامنامه را زیر پا میگذارند در صورتیکه خودشان میدانند که خبرهایی که از کمیسیون بودجه می آید دو شوری نیست و يك شوری است... آقای سید یعقوب - لایحه فروش خالصجات هم از کمیسیون بودجه است و دو شوری است.

عدل - خیر لوایحی که جنبه مالی دارد يك شوری است، اما اینکه فرمودند که این جا مال شرف لدوله نیست و مال خورده مالک است عرض میکنم که قبالت جات شرف لدوله تمام و کمال این جا در دوسیده ضبط است و معلوم میکند که آنجا را خورده خورده از خرده مالکین خریده است و آن قبالت جات را برای محاکمه به طهران فرستاده است و اینکه در لایحه دولت نوشته شده است که با رضایت وکیل شرف الدوله، آن وکیل بنده هستم که الان این جا دفاع میکنم و آقایان اجازه بدهند که بنده اول لایحه دولت را بخوانم بعد يك توضیحان بدهم این جا مینویسد: پس از آنکه دولت موفق به قلع و قمع رحیم خان چلبیانلو که مدت ها در آذربایجان مشغول شرارت

و باغگیری بود گردید املاک را در مقابل مخارج اردو کشی و خسارات وارده ضبط و به خالصگی معمول داشت در سنه ۱۳۲۸ از طرف انجمن ایالتی آذربایجان مأمور مخصوص جهت ضبط و ربط عایدات املاک مزبوره به محل اعزام گردید. (اینجا نوشته است به مجلس اعزام گردید ولی محل صحیح است) و در نتیجه املاک مزبوره را تشخیص و به اجاره واگذار نمود. بنده اولاً این را تکذیب میکنم که همچو چیزی نشده است انجمن ایالتی آذربایجان يك مأمورینی را معین کرد و فرستادند که آن املاک را ضبط کنند ولی هیچوقت نتوانستند ضبط و تصرف کنند آقایان نمایندگان آذربایجان هم تمام این جا حاضرند و شاهدند که در آن تاریخ یعنی در ۱۳۲۸ هیچوجه دولت موفق نشد که حتی يك پارچه از املاک آنجا را ضبط کند و تمام املاک در دست خود رحیم خان بود. باری مطابق لایحه دولت که مینویسد: پس از مدتی رحیم خان به خاک ایران مراجعت و املاک ضبطی را متصرف گردید و به يك صراف تبعه روس معاملاتی کرد و در نتیجه این معامله مأمورین دولتی موفق به تصرف املاک نشدند و املاک مزبوره تا سنه ۱۳۰۱ شمسی در تحت تصرف و مداخلات پسر رحیم خان و صراف روسی باقی ماند آقای شرف الدوله که مالک پنجدهك قریه زندآباد بود در سنه ۱۳۳۲ هجری نیمدانك آرز از بیوك خان پسر رحیم خان و نیمدانك دیگر را از سرکیس نام که او هم از بیوك خان خریده بود در مبلغ ۳۴۰۰ تومان بموجب دو طغرا قبالة شرعی اکتیاع نمود.

اینجا هم باید عرض کنم که آن دو دانك هم مال شرف الدوله بوده منتهی رحیم خان آنرا ضبط کرده و شرف الدوله نمیتوانست از رحیم خان آنرا انزاع کند بالاخره آمد تبریز و عدلیه نتوانست به این محاکمه رسیدگی کند چون یکی از طرف ها آن صراف روسی بود در کار گذاری مکرر مجالس تشکیل شده است و نماینده

قوانولگری روس هم حضور داشته و به اینمسئله رسیدگی شده و حق را بطرف شرف الدوله داده اند و بتکل هائی که آنوقت در کار گذاری داده شده است الان در دوسیه مالیه ضبط است و حق را به شرف الدوله داده و رحیم خان را مالک نشناخته. با وجود این پس از تمام این گفتگوها شرف الدوله احتیاطاً برای اینکه شر رحیم خان را از سر خود کنده باشد يك قبالة از نو از او گرفته و تمام اینها در دوسیه ضبط است در صورتی که این ملك حقاً مال شرف الدوله بوده و چون زورش به رحیم خان نرسیده از این جهت از بیوك خان پسر رحیم خان ملك را خریده و قبالة کرده در سنه ۱۳۰۱ شمسی که دولت موفق به ضبط املاک قراجه داغ میشود يك دانك از قریه زندآباد را هم تصرف مینماید. اینجا هم که بكدانك مینویسد دو دانك است زیرا که زندآباد دوازده دانك است و این بكدانك که اینجا مینویسد مقصود يك ششم است. از آن تاریخ شکایت شرف الدوله شروع میشود و به اطلاع داده شد که املاک رحیم خان بواسطه ارتکاب بغتتش و طغیان ضبط و عدم حقانیت بیوك خان را اعلام داشت. چون آقای شرف الدوله متعذر بعدم اطلاع گردید و از طرفی سه هزار و چهارصد تومان هم وجه نقد پرداخته است البته تصدیق میفرمائید که تخمیلی بر او شده است لهذا از آنجائیکه منظور دولت بسط عدل و رفع ظلم و استقرار آسایش اهالی است ماده واحده ذیل را که به رضایت وکیل آقای شرف الدوله تهیه شده است جهت تصویب تقدیم میدارد. چنانچه عرض کردم وکیل شرف الدوله بنده هستم که در اینجا قرار نامه را با مالیه امضاء کرده ام فقط يك مخالفتی با مالیه داریم و آن این است که در قرار نامه قید شده است بقیمت عدله نه به هزار و هفتصد تومان زیرا که املاک قراجه داغ در نتیجه این اغتشاشات که اخیراً در آن جا پیدا شده از قیمت اولیه اش شاید پنج برابر کمتر شده است و

تمام این ملك را شاید پنجهزار تومان بیشتر قیمت نکنند. اگر شرف الدوله بیايد و این هزار و هفتصد تومان را بدهد به او ظلم میشود حتی دو دانك آنجا هم به این قیمت نمی ارزند بنده هم در مالیه امضاء کرده ام به قیمت عادلانه امضاء کرده ام حالا به این قسمت کاری نداریم. اما آمدیم سر این مسئله که آقای آقا سید یعقوب عنوان کردند که دولت این جا را درست نگاه داشته برای اینکه حق این آب از اهالی اهر سلب نشود اینرا نباید فراموش کرد که دولت مدتی بیشتر نیست که این جا را ضبط کرده و این بندی که صحبتش میشود مال دوست سال سیصد سال قبل است که میگویند آنجا يك بندی بوده است و بنده هم موافقم که این بند بسته شود و آن آب به اهر بیايد و ساز دهات را هم مشروب کند. در هر حال بنده مقصودم این نیست که این حق را از دولت بگیریم بنده هم عقیده ام این است که دولت این حق را به بلدیة اهر بدهد که آن بند را به بندند و این آب را به شهر بیاورد و باقی را به شرف الدوله بفروشد و آقایان اجازه بدهند که این لایحه اینطور تنظیم شود که دولت حق خود را از این بند شیر داشته باشد و باقی را به شرف الدوله بدهد اما اینکه فرمودند آنجا خورده مالک است تمام قبالات شرف الدوله در دوسیه مالیه ضبط است و چنانچه آقایان بخواهند ممکن است تشریف بیاورند در کمیسیون بودجه و دوسیه را هم بیاورند و آقایان ملاحظه فرمایند

رئیس - آقای روحی

روحی - مخالفت بنده در قسمت اینکه این ملك کجا است و چیست و به چه مصرف میرسد نیست. بنده از این نقطه نظر مخالفم که ثابت شده است تا بحال که دولت مالک خیلی بدی است و هر کجا که متعلق بدولت است خراب میباشد بالاخره این موضوع را دولت در نظر گرفت و مجلس هم موافقت کرده که لایحه بطور کلی برای فروش خالصجات آورده است که دولت تمام املاک

خود را بفروشد و مردم خودشان برای عمران و آبادی این املاک سعی کنند. بنده مخالفم از این نقطه نظر است که چرا دولت استثنائاً این لایحه را برای شرف الدوله آورده است بنده نمیدانم این لایحه چه معنی دارد اگر باید این ملك را فروخت بنده هم موافقم ولی جزء آن لایحه بیايد رأی خواهیم داد و کمیسیون قوتین مالیه هم الان حاضر است و لایحه فروش خالصجات هم میرود آنجا بعد هم در مجلس طرح میشود و بطور مزایده یا مطابق قوانینی که مجلس در نظر میگیرد تمام املاک را میفروشند. برای شرف الدوله استثنائاً يك لایحه دولت آورده است بنده نمیفهمم و يك مجهولان در این مریزای بنده هست که نمیتوانم رأی بدهم و خیلی میل دارم که در اینخصوص بکنفر از آقایان برای بنده توضیح بدهند که چه شده است شرف الدوله استثنائاً از قراجه داغ آمده و وزارت مالیه میخواهد به او ملك دولت را بفروشد. آقای وزیر مالیه هم که تشریف بردند و کسی هم نیست جواب بدهد آقای مخبر هم که جواب میدهند و بنده پیشنهاد میکنم که از دستور خارج شود

رئیس - آقای افشار

افشار - آقای روحی بیان فرمودند که مقصود از این لایحه انتقال يك قسمت از مثال دولتی است بیک شخصی در صورتیکه مقصود از این لایحه این نیست که دولت يك مثال و خالصه دولتی را که بکسی بفروشد. ملك يك شخصی را دولت اشتباهاً تصرف کرده است رحیم خان چلبیانلو باغی بوده است و این ملك با این شرف الدوله و رحیم خان مشترك بوده. دولت در ضمن توقیف املاک چلبیانلو تمام این ملك را توقیف کرده و در ضمن توقیف اشتراك را قائل نشده است. پس از چندی مالك اصلی این ملك مطابق اسناد و مدارك خودش ثابت کرده است که این ملك مال من است دولت هم مالکیت او را تصدیق کرده است و این لایحه را آورده است که در اینجا يك اشتباهی شده بود و حالا

باید ملك ابن مالك را بتصرف خودش داد در اینصورت این ملك جزء خالصه نیست

رئیس - پیشنهاد آقای روحی قرائت میشود
(مضمون ذیل قرائت شد)

پیشنهاد میکنم این لایحه از دستور خارج شود
رئیس - آقای روحی

روحی - عرض میکنم بنده يك توضیحات قانع کننده در اطراف این لایحه نشنیدم و آن شخصی را که به آنها بنده اعتقاد دارم که در کمیسیون بودجه هستند آنها غالباً اظهار بی اطلاعی میکنند و تصور میکنم که آقای مخبر هم نتوانند دفاع کنند. آقای اظهار میدارند که دولت عنفاً ملك کسی را ضبط کرده است و حالا تصدیق کرده است و باید پس بدهد اینک دیگر لایحه نمیخواهد به دولت بید فشار بیوراند که ملك مردم را پس بدهد و اگر هم میخواهد بفروشد و در مقابل پول بگیرد پس معلوم شود که مالکیت دولت ثابت است باید مثل سایر خالصات بیاید به مجلس و تصویب شود لایحه علیحده لازم ندارد و چون توضیحاتی که آقایان دادند قانع کننده نبود بنده پیشنهاد کرده که از دستور خارج شود و در ظرفش در کمیسیون توضیحات داده شود و با يك مقدمه جامع لاطرفی به مجلس بیاید شاید آنوقت بنده هم بتوانم موافقت کنم

رئیس - آقای محمد ولی میرزا

محمد ولیمیرزا - بنده تصور میکنم با وقتیکه مجلس صرف این لایحه کرده است نمیشود محترم خود شائبه تصدیق میفرمایند که دیگر صلاح نیست که از دستور خارج شود. يك توضیحاتی بعضی از آقایان در موافقت دادند و اگر باز هم کسی مخالف باشد آقایان حاضرند که توضیحات کاملتری بدهند. حالا این لایحه از دستور خارج شود بنده مخصوصاً از آقای روحی تنها میکنم که راضی نشوند بیش از این وقت مجلس

تلف شود. این لایحه چنانچه گفته شد در دوره پنجم به مجلس آمده است و اکثر لوایحی که به مجلس می آید ابتدا کاملاً واضح و روشن نیست پس از آنکه در تحت مطالعه و مذاکره در آمد تمام قضایا روشن و حل می شود. در این لایحه هم اگر آقایان مخالفی داشته باشند توضیحاتی که لازم است داده می شود اگر قانع شدند که رأی میدهند و الا رأی نخواهند داد و الا از دستور خارج شدن و يك مدتی دیگر وقت مجلس را تلف کردن گمان میکنم فایده نداشته باشد و بعلاوه این موضوع انقدرها اهمیت ندارد و مطلب آن کاملاً روشن است و در مذاکرات هم اطلاعاتی که ما داشته باشیم بعرض میبرسم.

رئیس - رأی میگیریم به پیشنهاد آقای روحی خروج

از دستور آقایانیکه موافقت قیام فرمایند
(عده قلیلی قیام نمودند)

رئیس - تصویب نشد. آقای اهری

اهری - عرض کنم اهل البیت در پی مدفیه معلوم است این قضایا همه اش به اطلاع بنده است حتی زند آباد هیچجده دنك است اینک اینجا شش دنك فرض کردند از جهت دیگری است. بی پنج دنك از هیچجده دنك خرده مالك است حتی آنرا هم رحیم خن قبله گرفته بود و بنده خودم در آن معامله حکم کرده و حالا خرده مالك است دیگر این را نمیدانم شرف الدوله به چه عنوان میخواهد ملك شود؟ باری مخالفت بنده از نقطه نظر خصوصی نیست و محض بیان واقع و ادای وظیفه است و رفع مسؤولیت وجدانی. بوجود اینک در زمان صفویه اینقدرها تمدن اروپا در مد نظرشان نبود چه قسم کنجکاو کرده اند و در گوشه قراجه داغ برای آبادی اهر و دهات اطراف يك بندی بنا کرده اند و همان بود در روز نامه آقای آقا سید یعقوب خواندند و میخواهم دو مرتبه تذکر بدهم و این رایورت را در زمان وزارت داخلگی آقای فطمی بعنوان حکومت قراجه داغ نوشته

اند. این اصطخر که نیم فرسخ وسعت دارد و نه ذرع طول و نه ذرع عرض جلوی سدی بسته بودند و این سد خارج از قریه زند آباد است یعنی بعبارة آخری قبل از آنکه زند آباد ده بشود این اصطخر بوده است و حالا بواسطه خرابی محل این اصطخر هم فاطمی زند آباد شده است و برای اثبات اینک این اصطخر قبلاً ساخته شده است عرض میکنم يك گوتور که هست که شاید آقای اسکندری که در آنجا حکومت بوده اند دیده اند که این گوتور که باندازه بانصد ذرع طول و بیست ذرع عرض و سی ذرع بلندی خاک ریخته و انباشته اند که از روی آن نهر را که بیابغ می آورند که فعلاً آن نهر و گوتور که موجود است و خیلی عمارت و چیزها هست که بواسطه این اصطخر آبیاری میشود و این گوتور که هست آقای عدل نازه تشریف برده است و آن گوتور که را دیده است آن گوتور که و بعبارة آخری سدی سی ذرع بلندی آن است و بیست ذرع عرض و بانصد ذرع طولش است که از نهر جاری میشود می آید بحصار که در منتهی الیه اهر است. در آنجا يك حصار بزرگی است که باندازه میدان مشق اینجا است و در آنجا دو سه تا مسجد است و در اول ورود آن حصار يك جائی است که حکومت نشین بوده است که همه آنها بواسطه آن اصطخر آبیاری میشود. سدی که همه آنها هم خورده است مقصود اینست که مادام که در ملکیت دولت یا در ملکیت جامعه نباشد... حالا بنده هم اجازه میخواهد که این را درست کند و شرف الدوله هم میبویسد که خودم تقبل میکنم دولت هم این اغفال او را قبول میکند که بدون زحمت شرف الدوله بنا خواهد کرد ولی وقتی که شرف الدوله این را بنا کرد البته ادعای ملك خواهد کرد و میخواهد سالی ده هزار تومان انتفاع از این آب داشته باشد چیزی که باین اهمیت است میخواهند با ساختگی از بین ببرند و با یکدیگر هم معاونت و همراهی میکنند اهر و اطراف اهر را خراب

میکند و حال آنکه بلدیة حاضر است که از خود آن وجهی که دارد درست کند با این توضیحات البته آقایان راضی نخواهند شد مقصود این است که این ما بحتاج اهر و اطراف اهر است و هرگاه این بنا را بلدیة درست کند آنوقت البته منافع زیاد دارد ولی وقتی که شرف الدوله درست میکند اختصاص بخودش خواهد داشت و خواهد گفت مال خودم است و سالی ده هزار تومان عایدات دارد و در صورتیکه خورده ملك است اگر میخواهند بخورده ملك بدهند باز هم قبول است و اگر میخواهند بخود بلدیة اهر بدهند آنها هم از دادن وجه مضایقه ندارند و هیچ هم مناسبت ندارد که این مسئله را از میان تمام خالصه بیرون آورده اند و میخواهند بدون اطلاع گذرانند. بنده مقصودم بیان حقیقت است و الا دیگر خودتان میدانید.

رئیس - آقای محمد ولی میرزا

محمد ولی میرزا - با توضیحاتیکه مخصوصاً در شرح قضیه آقای عدل دادند بنده زائد میدانم که تکرار اصل موضوع را ندارم ولیکن بنده عقیده دارم و آن این است بطوری که آقای اهری اظهار کردند وجه حل قضیه خیلی سهل است این ماده بنظر آقا دارای يك اشکال است و با يك تبصره این اصلاح میشود و آن این است که آقا میفرمایند هر يك حقیقه دارد از این زند آباد خیلی از نقاط است در خود شهر طهران از رودخانه کن یا از کرج فرض بفرمائید وقتی طهران حقیقه داشته باشد این منافات ندارد بلکه مردم دیگر که در آنجا مالکند و از آن آب استفاده هائی میکنند آن استفاده ها را نکنند رای اینک فرضاً طهران حقیقه دارد. هیچ با هم منافات ندارد خیلی از نقاط هست و مخصوصاً در آذربایجان در خود شهر تبریز آقای اهری کاملاً اطلاع دارند که خود شهر تبریز يك حقیقه هائی دارد که از کوه های سهند و لیوان و از جاهای دیگر باید بیاید چطور میشود بملك لیوان با اشخاصی که در نقاط دیگر

حق دارند بگویند شما حق ندارید باین آب دست زنید و اگر شما میخواهید يك سدّی بیندید نندید سلب مالکیت که نمیشود کرد...

امام جمعه - بلدیه میخواهد بیندند نمیکذارند

محمد ولی میرزا - بلدیه اینجا اگر حق دارد ذبحق است و اگر حق ندارد ندارد اگر اهر مالک است ذبحق است و اگر ذبحق نیست که چه میگوید. چون آنجا دو کوه است و دره است میخواهیم سد بیندیم و چراغ الکتریک بکشیم و باین حرف ها از مردم سلب مالکیت بکنید ابدأ حق ندارید. بنده عرض می کنم اگر قصبه اهر اسناد و مدارکی در رقبات دولتی و اسناد محلی دارد دال بر اینکه از آب زندآباد و از این سد مالکیت دارد و در اعصار قدیمه آب از آنجا میآورده است و این بطور محرز و مسلم است ما هم موافقیم. خود بنده در يك نقطه از حدود کاشان در قهرود مسافرت کرده دیدم موقعیت محلی همانطور است که میفرمایند بنظر می آید در صفا آباد بود در آنجا يك سدّی است از زمان صفویه و يك آب است که میآید تا حدود کاشان ولی خود آن قریه مالك دارد و زارعین آنجا از آن آب استفاده میکنند و نمیشود بکلی آنها را منع کرد و البته اگر يك نقاط دیگری از آن آب استفاده میکنند بموجب يك اسناد و مدارک قدیمه است اگر شما هم راجع به این موضوع اسناد و مدارکی دیده اید و اگر میتوانید اینجا بیاورید البته هیچکس با شرف الدوله کمک نمیکند و همه میگویند این اسناد قدیمتر از حق شما است ولی بصرف اینکه از اینجا آبش سرآرز شود برود اهر باینده دلم میخواهد آب آنجا را بیاورم به اهر شما نمیتوانید در تحت این عنوان اصول مالکیت مردم را متزلزل کنید هیچکس بشما این اجازه را نخواهد داد ولی البته اگر شما اسناد و مدارکی داشته باشید دال بر مالکیت و اینکه قصبه اهر ذبحق است يك تبصره پیشنهاد کنید و آن اسناد ارائه بدهید به اداره مالیه آذربایجان

با مراکز دیگر و اگر بموجب آن اسناد حق قصبه اهر محفوظ است مجلس شورای ملی هم با نهایت میل و رغبت با بیانات آقا مساعدت میکند ولی این مربوط نیست به این معامله که دولت با شرف الدوله میکند و در صورتیکه همچو اسنادی نداشته باشید قصبه اهر با کمال تأسف محروم بمماند از این که چراغ الکتریک بسوزاند و بنده در اینجا يك نکته دیگری را میخواهم عرض کنم مخصوصاً به آقای آقا سید یعقوب هم مسئله مشتهبه شده بود نه اینکه تصور بفرمائید که واقعاً شرف الدوله اینجا ادعائی میکند دولت دعوی مالکیت میکند در يك قسمتی از زندآباد که قسمتهای دیگرش بلا حرف مال شرف الدوله است. ما بجای اینکه آنها را اینجا تمام کنیم با این حرفها در قسمتهای دیگرش هم نمکن است زلزله بیندازیم همانطوری که آقای عدل اینجا توضیح دادند شرف الدوله خودش از خورده مالکین قریه زند آباد بوده است بعد در قسمتی که معامله کرده است بیوک خان پسر رحیم خان چلبیانلو در آن قسمت دولت آمده است دعوی میکند که بموجب اسناد و مدارکی که از رحیم خان چلبیانلو بدولت رسیده است دولت خودش را مالک این يك دانگ میداند و دولت قسوی است و شرف الدوله ضعیف همینطور این مسئله تا بحال در تحت مذاکره بوده است و شرف الدوله از روز اول از سنه ۱۳۰۰ همیشه متظلم بوده است که دولت در اینجا تعدی بحق او کرده است و دولت حق نداشته است که بعنوان وراثت رحیم خان چلبیانلو که یکی از اشرار معروف است همین شکل بیاید و آن عملی که او زوراً و قهرراً میکرده است دولت هم بکند بالاخره برای اینکه قضیه حل شود و دولت تصدیق مالکیت يك دانگ شرف الدوله را هم کرده باشد دولت گفته است در اینجا من ۱۷۰۰ تومان میگیرم و تصدیق میکنم و الا از املاک مسلم دولت نبوده است

که دولت امروز نخواهد معامله کند که آن اشکالی که آقای روحی فرمودند وارد بیاید دولت حق نداشته است که این کار را بکند اگر از املاک مسلم دولت بود بطوری که آقای روحی فرمودند باید در تحت عنوان فروش خالصجات بیاورند ولی اینجا موضوع قطعی دعوی است و چون قطع دعوی و اصلاح هم بدون اجازه مجلس شورای ملی ممکن نیست دولت يك کار خیلی به قاعده کرده است و گمان نمیکم این عمل دولت برخلاف قانون باشد و در قسمت فرمایش آقای اهری بزم بنده این جمله را لازم میدانم تکرار کنم که خوب است آقایان مستحضر شوند اینجا نه مقصود اینست که واقعاً حمایتی از شرف الدوله بشود و نه مقصود این است که در صورتیکه حقیقه اهر ذی حق باشد نخواهیم اهالی این قصبه را محروم کنیم این مخالف وظیفه نمایندگی ما است ما خودمان در ذبحق میدانیم که از حقوق اهالی اهر و قراجه داغ دفاع کنیم. ولی عرض می کنم کی دیده است که اسنادی دال بر مالکیت اهالی اهر باشد آیا در کمیسیون بودجه آقای آقا سید یعقوب که مدافع فرمودید اسناد اهالی اهر را دیده که دال بر مالکیت باشد؟ ولی اسناد دیگری دال بر مالکیت شرف الدوله هست در دو سینه و همه این را دیده اند اسناد معتبره در دست اوست دولت فقط میگوید من املاک رحیم خان چلبیانلو را ضبط کرده ام در جزو فهرست املاک او این يك دانگ هم هست و بنده باز تکرار میکنم که حل این قضیه فقط این است که يك تبصره علاوه شود در صورتی که اهالی قصبه اهر و بلدیه آنجا بتوانند بموجب مدرک و اسناد معتبره خودش را شريك در این آب بدانند این قسمت مستثنی است از این معامله که دولت میکند و مجلس شورای ملی هم تصویب میکند باین شرط.

بعضی از نمایندگان - مذاکرات کافی است

رئیس - پیشنهاد آقای بسائی

(بمضمون ذیل قرائت شد)

پیشنهاد میکنم راپورت کمیسیون بودجه راجع زندآباد از دستور خارج شود

رئیس - آقای شریعت زاده هم همین پیشنهاد را کرده اند بسائی - یکی از فقده پیشنهاد کرد که این لایحه در کمیسیون بودجه مطرح شود، هم به همان منطقی که آقای فشار توضیح دادند باین لایحه در کمیسیون رأی دادیم ولی حالا در مجلس يك مذاکره میشود از ناحیه بعضی از آقایان منجمله آقای امام جمعه اهر مشعر باینکه اگر این لایحه تصویب شود شاید مزاحم قریه اهر بشود و حق شرب عمومی را از بین ببرد و بنده خودم مردم که مصلحت شرف الدوله را ترجیح بدهم به مصلحت قصبه اهر را و برای اینکه مطلب کامل روشن شود و يك تحقیقات بیشتری بشود بنده خیال میکنم از دستور خارج شود و يك مطالعات بیشتری در اطرافش بشود بطوری که مزاحمت با آبیاری اهالی اهر پیدا نشود آنوقت بیاوریم و در مجلس بگذرانیم

رئیس - آقای مدرس هم همین پیشنهاد را کرده اند

شریعت زاده - بنده يك توضیحات دیگری دارم

رئیس - بفرمائید

شریعت زاده - توضیحاتی که بنده برای پیشنهاد خودم میخواهم بدهم غیر از آنست که نماینده محترم فرمودند با قید اینکه مطلبی که ایشان فرمودند البته محل ملاحظه است اینجا این مطلب اساساً بعد از توضیحات بعضی از آقایان يك وضعیتی بخود گرفته است که فوق العاده از نقطه نظر وظیفه مجلس بایستی با قید احتیاط تلقی کرد اولاً معلوم میشود که خود دولت یا اشخاص با شرف الدوله تلقی از پسر رحیم خان کرده اند در صورتیکه اصل این است که با ثبوت نمود و طغیان رحیم خان نمیتوان حقیقه تصرفات جابرانه او را اجازه مالکیت دانست با ثبوت اینکه آقای امام جمعه

مخبر - چنانچه خاطر مبارك مستحضر است و در کمیسیون بودجه تشریف داشتید این خبر عین لایحه دولت است و ما دیگر چیزی علاوه نکردیم و خوب است حضرتعالی هم با این ترتیب موافقت کنید.

رئیس - رأی میگیریم به ماده اول آقایانیکه تصویب میکنند قیام فرمایند.

(عده کثیری قیام نمودند)

رئیس - تصویب شد. ماده دوم.

(اینطور خوانده شد)

شهریه مزبور فعلا از محل اعتبار حقوق مرحوم سید اصغر تدبیه و در ضمن بودجه ۱۳۰۶ معادل این مبلغ از بودجه وزارت مالیه کسر و به اعتبار شهریه و مستمریات اضافه خواهد شد.

رئیس - آقای آقا سید یعقوب

آقا سید یعقوب - بنده نفهمیدم که این بیج و خمی را که وزارت مالیه انداخته است برای چیست و آقای مخبر هم که از ما است و لابد امیداند. این بیج و خم ها لازم نیست ما میخواهیم ده تومان شهریه برای يك مستخدمی که سالها زحمت کشیده معین کنیم بکمربنه نوشته شود از محل شهریه و مستمریات داده شود با این ترتیب در وزارت مالیه کم میشود گویا میخواهند بگویند که ما قانون خزانه داری را کاملا ملاحظه میکنیم ولی ما می بینیم يك چیز های دوست تومان صد و پنجاه تومان می آید اینجا و يك سره نوشته شده است که از محل شهریه و مستمریات داده میشود این هم خوب است يك سره برود در کتب شهریه و مستمریات و از آن محل داده شود

مخبر - نظریه نماینده محترم بعقیده بنده مخالفت نبود ولی گمان میکنم همینطور که دولت پیشنهاد کرده است به صلاح مملکت است او نخواسته است که هم در بودجه منظور شود و هم در کتابچه مستمریات. پیشنهاد

کرده است که فعلا از این محل داده میشود و بعد در موقع تنظیم بودجه ۱۳۰۶ از بودجه حذف میکنیم. و به بودجه شهریه ها اضافه میکنیم.

بعضی از نمایندگان - مذاکرات کافی است.

رئیس - رأی گرفته میشود به ماده دوم آقایان

موافقین قیام فرمایند.

(اکثر برخاستند)

رئیس - تصویب شد. در کلیات مخالفی نیست؟

(گفته شد خیر)

رئیس - رأی میگیریم به این لایحه که مشتمل بر دو ماده است با اوراق آقایانیکه تصویب میکنند و راق سفید میدهند

(اخذ و استخراج آراء بعمل آمده نتیجه بقرار ذیل حاصل شد)

ورقه سفید علامت قبول ۷۵

ورقه کبود علامت رد ۲

رئیس - عده حاضر ۸۹ و ۷۵ رأی تصویب شد

اسامی موافقین

آقایان: دهستان - محمد ولی میرزا - دکتر ظاهری
اسفندیاری - حیدری - فرمند - عمادی - میرزا ابراهیم
آشتیانی - مدرس - حاج آقا حسین - عصر انقلاب - بنی سلیمان
شریعت زاده - کی استوان - محمود رضا - خطیبی - آشتیانی
آقا سید یعقوب - بهبهانی - زعیم - معتمد التولیه - حاج
میرزا مرتضی - امام جمعه اهر - نقه الاسلامی - جلالی
بدر - طباطبائی دیبا - عباس میرزا - فوهی - آیت الله
زاده اصفهانی - آقا زاده سبزواری - موقر - وزیری
عراقی - استرابادی - زوار - مفتی - حاج آقا رضا
رفیع - دادگر - صالحی - مهدوی - جمشیدی - سید حسین
آقایان - باسانی - خواجوی - محمد آخوند - سعید - فخری
نگهبان - معظمی - مولوی - امیر اسدالله خاں عمری
عدل - امامی خوئی - آیه الله زاده خراسانی - مقدم

سهراب خان ساکینین - بچی خان زنگنه - اعظمی
بالیزی - ابراهیمی - جهانشاهی - فرشی - میر ممتاز
وکیللی طباطبائی - ذوالقدر - اسکندری - سلطان
محمد خان عامری - فهیمی - افشار - ضیاء - دکتر
مصدق - بهار - میرزا عبدالحسین - نجومی

(مجلس نیم ساعت بعد از ظهر ختم شد)

دکتر لقمان
اسامی مخالفین - آقایان: ثابت - ملک آرائی
رئیس - جلسه ختم میشود. جلسه آتی روز یکشنبه
دستور هم بودجه مملکتی

قانون

بر فراری ماهی ده تومان شهریه دربارۀ سید اصغر فراش

مصوب ۲۵ آبان ۱۳۰۶ شمسی

ماده اول وزارت مالیه مجاز است از سوم شهریور ماه ۱۳۰۵ که سید اصغر فراش آنوزارتخانه وفات کرده است ماهی یکصد قران شهریه بعیال و دو پسر صغیر او بشرح ذیل بپردازد:

صغری عیال سید اصغر مادام که شوهر اختیار نکرده ۳۳ قران

سید مرتضی پسر سید اصغر تا سن ۱۸ سالگی « ۳۳-۵

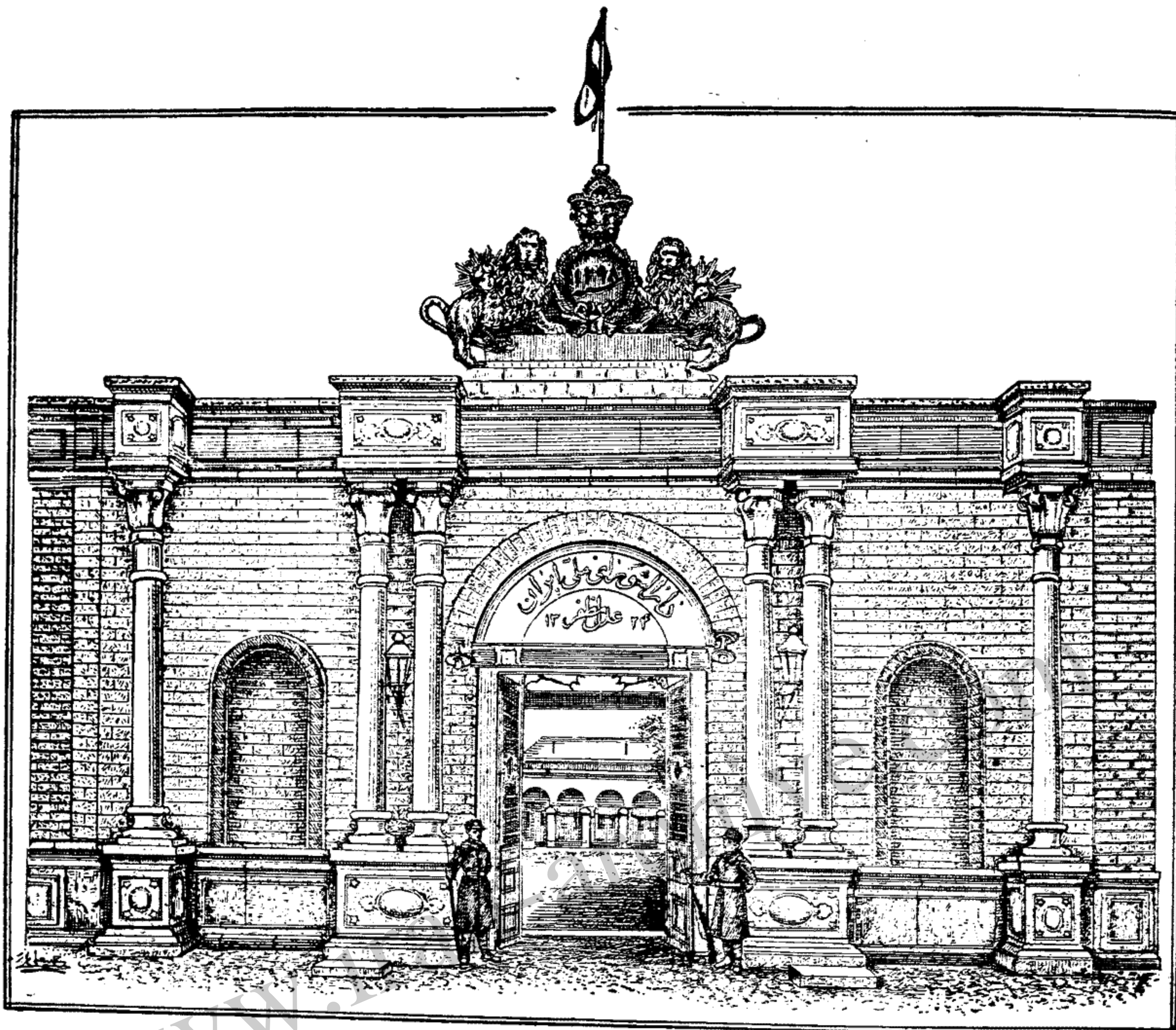
سید مصطفی « « « « « « « ۳۳-۵

ماده دوم - شهریه مزبور فعلا از محل اعتبار حقوق مرحوم سید اصغر تأدیه و در ضمن بودجه ۱۳۰۶ معادل اینمبلغ از بودجه وزارت مالیه کسر و باعتبار شهریه و مستمریات اضافه خواهد شد.

اینقانون که مشتمل بر دو ماده است در جلسه بیست و پنجم آبانماه یکهزار و سیصد و شش شمسی بتصویب

مجلس شورای ملی رسید
رئیس مجلس شورای ملی: حسین پیرنیا

www.iran-archive.com

دوره ششم تقنینیه

مذاکرات مجلس

شماره

۱۳۴

جلسه

۱۶۹

تاریخ تأسیس آذر

۱۳۰۵

جلسه يكشنبه ۲۸

آبان ماه ۱۳۰۶

مطابق ۲۵ جادی الاولى

۱۳۰۶

مندرجات

فقط شامل مذاکرات مشروح جلسات مجلس شورای ملی

خواهد بود

پس از ختم هر جلسه کلیه مذاکرات در يك شماره منتشر میشود.

مضعة مجلس

قیمه اشتراك

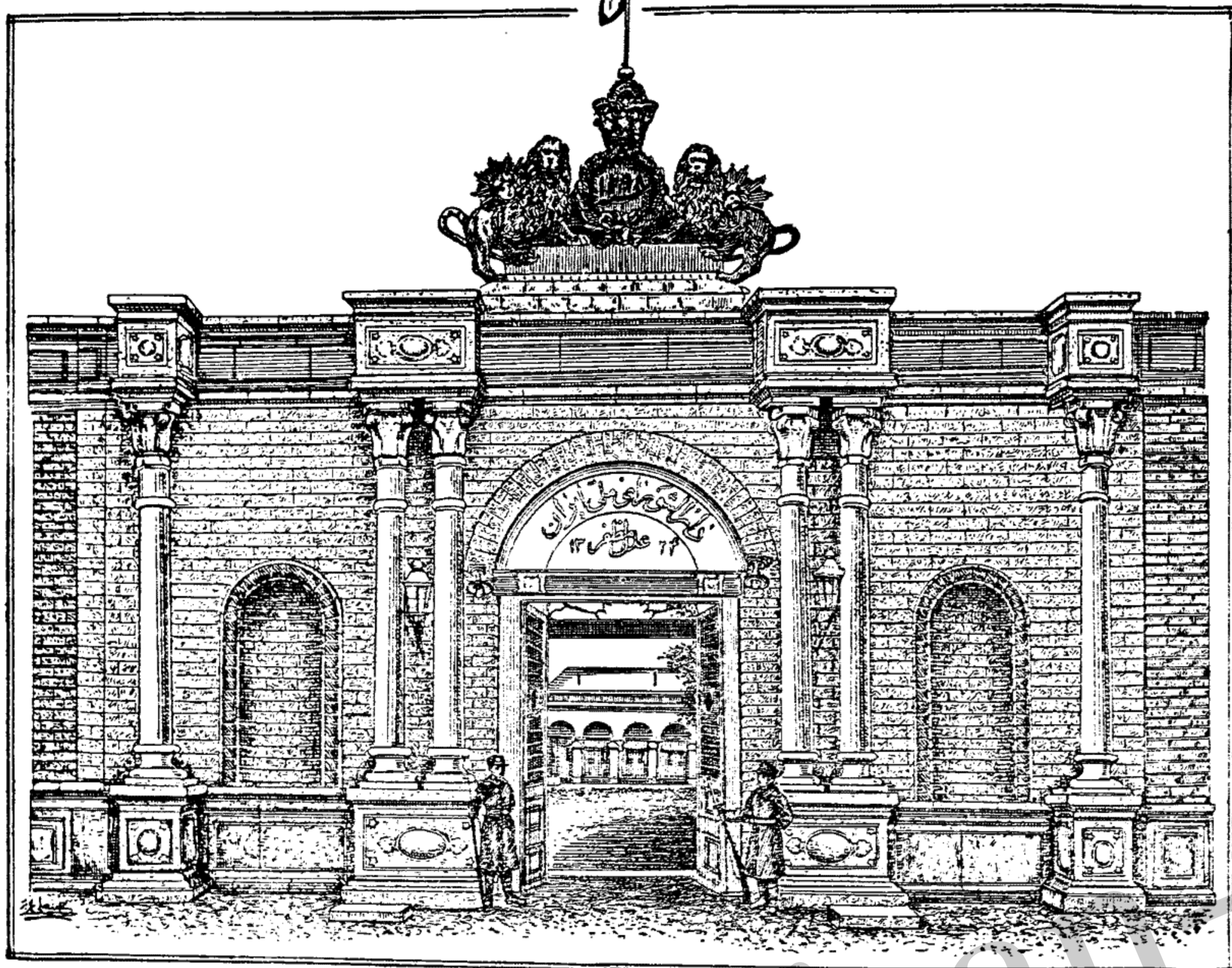
داخله ایران سالانه ده تومان

خارجه « دوازده تومان »

قیمه تک شماره

يك قران

فهرست مندرجات

مذاکرات مجلس

دوره ششم تقنینیه

صورت مشروح مجلس يك شنبه ۲۸ آبان ماه ۱۳۰۶ مطابق ۲۵ جمادی الاول ۱۳۴۶

جلسه ۱۶۹

(مجلس دو ساعت قبل از ظهر برپاست آقای
 پیرنیا تشکیل گردید)
 (صورت مجلس پنجشنبه ۲۵ آبان را آقای بنی
 سلیمان قرائت نمودند)

غائبین با اجازه جلسه قبل
 آقایان اعتبار - مرتضی قلیخان بیدات - امام جمعه
 شیراز - دشتی - میرزا محمدتقی طباطبائی - ارباب کیخسرو
 شاهرخ

ردیف	عنوان	از صفحه	الی صفحه
۱	تصویب مرخصی آقای حاج علی اکبر امین	۲۷۳۸	
۲	قرائت عریضه آقایان قضات بر حسب نظر کمیسیون عرایض مجلس	۲۷۳۹	
۳	پیشنهاد آقای کازرونی راجع بیک شوری بودن لایحه اصلاح قانون مالیات راه که از طرف آقای وزیر مالیه تسلیم شده و مذاکره نسبت بآن و عدم تصویب آن	۲۷۴۰	۲۷۴۵
۴	قرائت اسامی اعضاء کمیسیونهای منتخبه بر طبق صورتی که استخراج شده بود و مذاکره در اطراف آن	۲۷۴۵	۲۷۵۰

غائبین بی اجازه جلسه قبل

آقایان: دکتر سنگ - شیروانی - محمد ولی خان اسدی - اعظمی - نظام مافی - آقا علی زارع - افسر مخبر فرمند - حاج حسن آقا ملک - جوانشیر - میرزا حسنخان وثوق - حاج غلامحسین ملک .

دیر آمدگان با اجازه جلسه قبل

آقایان: شریعت زاده - نجومی

دیر آمدگان بی اجازه جلسه قبل

آقایان: پالیزی - آقا سید حسن مدرس .

رئیس - آقای فرمند

فرمند - عرض کنم در صورت جلسه آقای مخبر فرمند را غائب بی اجازه نوشته بودند در صورتیکه ایشان ناخوش و بستری هستند و اجازه هم خواسته اند رئیس - تقاضایان رسیده است باید بنویسند مراجعه میشود به کمیسیون عرایض . صورت مجلس ابرادی دارد یا خیر ؟

(گفته شد خیر)

رئیس - صورت مجلس تصویب شد .

وزیر مالیه - خضر محترم آقایان هست که در چندی قبل بمناسبتی بعرض آقایان رساندم که يك لایحه برای تجدید نظر در قانون مصوبه نوزدهم بهمن رجوع نمایند راه در نظر گرفته شده است بری اینکه يك تعدیل شده باشد . يك قسمتهائی که موجب آن قانون سابق مالیات بر آن تعلق میگرفت لازم بود يك تسهیلاتی در آن شده باشد . و يك قسمت هائی که موجب آن مالیات بر آنها تعلق نمیگرفت لازم بود اصلاح شود . این مناسبت لایحه برای اصلاح آن قانون تهیه شده و تقدیم میشود . خضر محترم آقایان باز هست در موقعی که لایحه يك میلیون و نیم اضافت ۳۰۵ و طرز تقسیم آن آمده بود بکمیسیون و بنظر آقایان هم رسید بود . مسترد کرده و بعرض آقایان رساندم که محتاج به تجدید نظر است . حال آن

تجدید نظر بعمل آمده و يك لایحه در این زمینه تقدیم میشود رئیس - خبری از کمیسیون عرایض رسیده است قرائت میشود

(اینطور خوانده شد)

خبر از کمیسیون عرایض و مرخصی - آقای حاج میرزا علی اکبر نماینده محترم تربت برای اتفاقی که در تربت روی داده و به آن واسطه مجبور به مسافرت به تربت شده تقاضای یکماه مرخصی از روز حرکت نموده کمیسیون تقاضای یکماه مرخصی نماینده محترم را از روز حرکت تصویب و خبر آنرا تقدیم میدارد . مخبر کمیسیون حاج میرزا مرتضی

رئیس - مخالفی ندارد ؟

فیروز آبادی - بنده مخالفم

رئیس - فرمائید

فیروز آبادی - بنده از آنجائایی که خودم را بعقیده خودم مثل همه آقایان نمایندگان حافظ حقوق ملت میدانم چندین عرض کرده ام این قبیل مرخصیهای که پیش می آید بجهت اشخاص برای کارهای شخصی که دارند خوبست درین مدت از حقوق خودشان صرف نظر فرمایند تا دیگران هم لا اقل از مالیه مملکت استفادات جزئی نکنند نباید همیشه هم خودمان را مصروف نکنیم که از این ماهی سیصد تومان بقدر حبه کم نشود خوب اگر بقدر حقوق يك ماه از این ۲۴ ماه کسر شود چه ضرر دارد ؟ خیال کنید همین ماهی سیصد تومان سابق بود این نظر بنده مخالفم با این ترتیب اگر خواستید تشریف ببرید بپرید اما استفاده از حقوق نکنید و امیدوارم که يك روزی در این مملکت ان شاء الله پیدا شود که حقوق برگردد بهمان صورت اول که ماهی صد تومان بود بعضی از نمایندگان - رأی

رئیس - رأی گرفته می شود ، آقایان که مفاد این

خبر را تصویب میکنند قید فرمایند

(غلب نمایندگان قید نمودند)

رئیس - تصویب شد . عریضه ایست که آقایان قضات داده اند و کمیسیون عرایض صلاح دیده اند در مجلس قرائت شود

(اینطور خوانده شد)

ساحت مقدس مجلس شورای ملی شیدالله ارکانه ، خلاصه تظلم و شکایت اینجانبان اینست که آقای داور وزیر عدلیه از ماده واحده (اختیاری که مجلس بایشان داده سوء استفاده نموده زیرا که علت نامه دادن اختیارات فقط و فقط عنوان عدم رضایت اهالی از سوء جریان امورات عدلیه بوده است لاغیر با غرض عین از اینکه دعوی مزبور صادق است یا کاذب عا لعل شکایات عدم اجرای احکام بواسطه مداخله مقام وزارت - طول مواعد قانونی - نقض قوانین - و یا فساد اخلاق کارکنان عدلیه بوده - با غرض عین از تشکیلات کنونی که آیا موجب رفع شکایات اهالی شده تنفر عمومی مرتفع گردیده - و یا باشد درجه باقی است ؟ همه را موکول بنظریات نمایندگان مجلس مقدس مینمائیم ماده واحده آقای داور را ملزم مینمود که قبلا به دوسیه های پسندی قضات سابق مراجعه نمایند چنانچه دوسیه هرکسی خراب بوده او را به محکمه انتظامی دعوت نمایند - آقای داور عمده را بری رسیدگی به دوسیه پسندی قضات معین کرده و به تمام دوسیه ها هم رسیدگی نموده اند (آیا این اشخاص برای این کار صالح بوده اند یا خیر باز صرف نظر می شود) و چند نفری هم جلب به محکمه انتظامی شده اند - پس از این عملیات ماده واحده - عدل و انصاف بیطرفی و بیغرضی حکمفرما بود قبلا به قضات قدیمی که دوسیه آنها موزه بوده شغل و خدمت رجوع شود و در صورت احتیاج از منتظرین خدمت سبز وزارتخانهها دعوت و بعداً اشخاص سابقه را انتخاب نمایند چنانچه عقیده خود آقای داور نیز درین امر بر این بوده چه آنکه در جلسه ۶۴ در جواب پیشنهاد آقای آق سید یعقوب چنین اظهار داشته اند (نظر آقا

سید یعقوب نظری است که کاملاً رعایت میشود - اگر يك عده مختصری از خارج بیاوریم) نه آنکه آقای داور برای مقاصد غیر عادلانه خود و رعایت حال طرفداران و دوستان خویش تمام انتخابات را از اشخاص بی سابقه قرار بدهند - آقای داور با آنکه خود را متنور و از رجال امروزه محسوب میدارند در این قرن که تمام ترقیات بواسطه علم است يك عده مردمان نا علم کار کرده تجربه آموخته را از کار کنار و بیکار کرده و اشخاص بی علم بی سابقه را دعوت نموده است - آقای داور در مملکت مشروطه که تمام افراد در حقوق مدنی مساوی هستند فقط امتیاز امتیاز علمی است و افتخار افتخاری است که افراد در سابقه خدمت بدولت و ملت نایل میشوند لاغیر این قاعده را پایمال نموده و سرمایه عمر جمعی را بیاد فنا داده و برخلاف اصل ۸۰ و ۸۱ و ۸۲ قانون مقدس اساسی درجات قانون آنها را سلب و اسقاط نموده سهل است بجماعه هم معرفی کرده که نیل مقامات عالیه در این مملکت همانا اصول هوچیگری - حزب بندی شخص پرستی است و و و هم چنین رتبه و درجات اشخاص خدمت کرده بدولت و ملت را (که قوائم عدلیه بواسطه آنها تشدید یافته) بدون ثبوت جرم و خلافی منک و از هتی ساقط نموده و با عائله (که زیاد از یک هزار نفر صغیر و کبیر هستند) بودی فنا سوق داده - و اشخاصی را که خدمت به دولت و ملت نکرده اند دارای درجه و رتبه ۸ و ۹ با کمتر یا بیشتر نموده است . اینست که به پیشگاه مجلس مقدس شورای ملی اصول مذکوره در فوق از قانون اساسی را (که آقایان قسم یاد فرموده اند حافظ آن باشند) خاطر نشان نموده تقاضا و درخواست مینمائیم رضی نشوند که آقای داور در حق ماها تعدی و تجاوز را روا بدارند - هیئت متحصنین ناظم الممالک سابق و چند نفر دیگر رئیس - پیشنهادی از طرف آقای کازرون رسیده راجع

یکی از لوایحی که آقای وزیر مالیه تقدیم کردند :

(باین ترتیب خوانده شد)

مقام منبع ریاست عالی مجلس شورای ملی بنده پیشنهاد میکنم که لایحه وزارت مالیه راجع بتجدید نظر در مالیات باج راه يك شورى باشد

کازرونی - عرض میکنم این قانون الغاء باج راه بی اندازه اسباب زحمت در زندگانی فقیر ترین مردم شده است و چیز هائى که محل احتیاج فقرا است و زندگان فقیر ترین مردم مبنی بر آن است بقدری مالیات بر آن تحصیل میشود که بایستی ترك معاش کنند . . . .

بعضی از نمایندگان - صحیح است

کازرونی - مدتهای متمادیست که بنده گرفتار این قضایا هستم و شاید در نتیجه يك قسمت از مساعی بنده است که این لایحه مجلس آمده است و بیش از این توقیف و تعطیل آن را بنده جایز نمیدانم بنده نمیتوانم تقاضای دو فوریت بکنم برای اینکه قدری هم مطالعه لازم دارد این است که تقاضا کردم که يك شورى باشد منافات با هیچ چیز ندارد و امیدوارم آقایان نمایندگان محترم هم با بنده موافقت بفرمایند

رئیس - آقای آقا سید یعقوب

آقا سید یعقوب - بنده از نقطه نظر مخالفت نیست که این عرض را میکنم اساساً خواستم این نکته را تذکر بدم که امروز خوبست مقام ریاست کمیسیونها را معین کنند و اعلام کنند که کمیسیون قوانین مالیه هیئت رئیسه اش را معین کند و این لایحه برود به آنجا و اگر این کمیسیون تشکیل نشود فایده ندارد ولی اگر کمیسیون قوانین مالیه و کمیسیون داخله تشکیل شود قانون بلدی و لایحه خالصجات می آید و مجلس بکار می افتد استدعای بنده از مقام ریاست این است که کمیسیونها را بفرمایند تشکیل شوند و رؤسایشان را معین کنند و جلوتر هم که اجازه خواسته بودم برای عرض این مطلب بود رئیس - تمام کمیسیونها را که استخراج کردند قرائت می

شود و فعلاً دو سه فقره باقی است . آقای روحی روحی - بنده با نظر آقای کازرونی مخالفم . بنده عرض میکنم اصولاً کار ندارم که يك مسائل مهمی باید يك شورى باشد یا دو شورى ولی لایحه که فعلاً مطرح نیست و تازه آقای وزیر مالیه آورده اند و هنوز کمیسیونها اعلام نشده . . .

کازرونی - الان اعلام میشود

روحی - فرضاً الان هم اعلام بشود تا این تاریخ رسمیت که پیدا نکرده . . . .

کازرونی - پیدا میکند

روحی - بعد پیدا میکند موضوعی علیحده . در هر صورت بنده عرض میکنم این موضوع وقتی که مطرح شد آنوقت اگر تقاضا بشود مورد دارد و الا ابتدا به ساکن معنی ندارد . يك لایحه که اصولاً هویت آن بر مجهول است بنده صحیح نمیدانم که این پیشنهاد نسبت به آن بشود این است که از آقا خواهش میکنم این پیشنهاد را مسکوت بگذارند تا وقتی که کمیسیونها تشکیل شد و این لایحه مطرح شد آنوقت پیشنهاد بفرمایند . . . . .

کازرونی - مرجعه کنید بقانون

روحی - چیز غربی است آقای کازرونی نمیگذارند کسی حرف بزند !!

رئیس - رأی گرفته میشود بفوریت قسم اول . . .

بعضی از نمایندگان - قرائت شود

رئیس - قرائت میشود

(لایحه مزبور بشرح ذیل خوانده شد)

ماده اول - مالیات راداز وزن غیرخالص مال لتجارهائی که به مملکت وارد یا از مملکت صادر میشود مطابق تعرفه ذیل اخذ خواهد شد این مالیات گر چه از جنس حقوق گمرکی محسوب نیست ولی در موقع اظهار نامه کلی صادرات یا واردات در ضمن سایر حقوق و تکالیف

گمرکی باید اخذ شود

اول - از اشیاء ذیل یکم پنجقران اخذ میشود :

۱ - مواد الکلی که مقدار الکل آن بیشتر از صدی هشت باشد باستثنای مشتقات الکلی دوائی
۲ - البسه از هر قبیل باضام اسباب آرایش و کلیه اشیائی که بجهت زینت بدن یا ملبوس استعمال میشوند .
۳ - عطریات از هر قبیل باضام صابونهای معطر باستثنای گلاب .

۴ - سیگار و سیگارت از هر قبیل .

۵ - پارچه های گردی - کارس - طوری از هر قبیل .

دوم - از اشیاء ذیل یکم چهارقران اخذ میشود :

۱ - تریک

سوم - از اشیاء ذیل یکم سه قران اخذ میشود

۱) مشتقات الکلی دوائی - الکل قلبی - رنگهای که به الکل ساخته شده

۲) پارچه های بریشمی طبیعی یا مصنوعی خالص یا مخلوط که بیش از صدی ۲۵ بریشم طبیعی یا مصنوعی دارا باشد

۳ - اسباب بازی و کارت

۴ - ساعت از هر قبیل و اسبابهای بدکی آن

۵ - خامه دوزی و منسوجات خامه دوزی شده از هر قبیل و نوار جات و اسبابهای علاقه بندی

چهارم - از اشیاء ذیل یکم دوقران اخذ میشود

۱ - مواد الکلی که مقدار الکل آن صدی هشت یا کمتر باشد

۲ - پارچه های پشمی خالص یا مخلوط که بیش از پنجاه در صد پشم داشته باشد باستثنای قلی

۳ - بروت و مواد محترقه و اسلحه و مهمات

۴ - پیله ابریشم

پنجم - از اشیاء ذیل یکم یکقران اخذ میشود

۱ - کبریت

۲ - پارچه های پشمی خالص یا مخلوط که بیش از پنجاه در صد پشم داشته باشد - پارچه های مشمع و مصمغ و کائوچوئی

۳ - ادویه جات و خوراکیهای محتوی در قوطی باستثنای میوه جات و سبزی جات و نمک و شیر تازه و کره و روغن وینر محتوی در قوطی قند و شکر و مشتقات آنها و غلات و مشتقات آن . چای و نخه طیور و گوشت تازه
۴ - از اشیاء صنعتی و ککسین

ششم - از اشیاء ذیل یکم پنجقران اخذ میشود

۱ - قند و شکر و چای

۲ - موتور آلات و چینی و بدلی چینی

۳ - دواجات و مواد شیمیائی که نامی آنها در این قانون ذکر نشده

هفتم - از اشیاء ذیل یکم دوشاهی اخذ میشود

۱ - غلات

۲ - میوه جات و سبزی جات خشک از هر قبیل

۳ - ماشین آلات و اجزای بدکی آنها

۴ - فلزات بشکل میله یا شمش و کلیه اشیاء فلزی که در این قانون ذکر نشده است

۵ - مواد نسجی حیوانی یا نباتی خام زهر قبیل

۶ - ماهی خشک نمک سود یا دودی

۷ - حصیر معمولی

هشتم - از اشیاء ذیل یکم یکشاهی اخذ میشود

۱ - مواد معدنی خام - آهن کهنه که مجدداً بایستی ذوب شود - ساروج و اکسید دوفر (کک)

۲ - سوفال - آجر و اشیاء گلی بخته یا ساروجی بخته (فقط در موقع ورود)

۳ - میوه و سبزی جات تازه از هر قبیل

۴ - مواد حیوانی مهیا نشده غیر مذکور در این قانون

۵ - قصیل و علوفه و مواد حیوانی یا نباتی که بمصرف تغذیه حیوانات میرسد

۶ - ماهی تازه

۷ - پوست انار

۸ - نمک تصفیه شده

۹ - نطف تصفیه نشده و مازوت

نهم - از اشیاء ذیل از هر ده من دوشاهی اخذ میشود

۱ - چوبهای ساخته نشده

دهم - از حیوانات ذیل رأسی سه قران اخذ میشود

۱ - الاغ - شتر - اسب - قاطر - نژاد گاو

از هر قبیل

یازدهم - از حیوانات ذیل رأسی یکقران اخذ میشود

۱ - گوسفند و بز از هر قبیل

دوازدهم - اشیاء ذیل از تأدیه مالیات راه در ورود

و صدور معاف خواهند بود

۱ - هیزم - ذغال چوب - ذغال سنگ

۲ - اجبار معمولی ساخته و احجاری که فقط

بریده شده است

۳ - نمک تصفیه نشده

۴ - وسایط نقلیه از هر قبیل

۴ - معافیت های قانون مصوب هفتم دلو ۱۳۰۲

فقط برای مدتی که در قانون تصریح شده است

۶ - اجناس متعلقه به نمایندگان سیاسی خارجه که

برای مصرف شخصی آنها است

۷ - مکاتبات و مراسلات

۸ - اسباب سفر مسافری

۹ - اسلحه و مهمات جنگی متعلق بوزارت جنگ

۱۰ - اشیاء متعلق باشخص یا شرکتهائی که

موجب امتیاز نامه از حقوق گمرکی و سایر عوارض و

مالی آنها معاف هستند

۱۱ - اشیائی که بحساب و امر اعلیحضرت همايونی

از خارجه وارد و یا بخارجه صادر میشود

سیزدهم - اشیاء ذیل فقط در موقع خروج از مالیات

راه معاف خواهند بود

۱ - ساروج ساخته و اشیاء کلی یا ساروجی بخته

۲ - غلات و مشتقات آن

چهاردهم - از اشیاء ذیل یکمن ده شاهی اخذ میشود

۱ - از تمام مال التجاره ها و اشیائی که در این

قانون مخصوصاً ذکر نشده اند

تبصره اول

از مال التجاره هائی که در جمله چهاردهم از ماده اول

این قانون بان اشاره شده است در موقع خروج یکمن دو

شاهی یا يك شاهی به تناسب قیمت در صورتیکه کمتر

از یکمن چهار قران یا سی شاهی ارزش داشته باشند اخذ

خواهد شد

تبصره دوم

از محصول و اشیائی که از يك بندر خارج و از

نقطه دیگر وارد ایران میشوند با بطور ترازیت از

خاک ایران عبور مینمایند مالیات راه يك مرتبه در

موقع ورود اخذ خواهد شد

- تبصره سوم -

وسایط نقلیه و چهار پایی که موقتاً بایران داخل

یا از ایران خارج میشوند از پرداخت مالیات در این

قانون معاف خواهند بود فقط در ازاء پلاک یا مهر

مخصوص که برای آنها داده میشود بیکقران بری هر

دفعه در اولین دفتر گمرک ایران در موقع ورود دریافت

میشود ولی از ورود مال التجاره که بوسیله این قبیل

دواب و وسایط نقلیه حمل میشود مطابق این قانون مالیات

اخذ خواهد شد

ماده هشتم

(که بقانون ۱۹ بهمن ۱۳۰۴ الحاق میشود)

هر گاه در موقع نقبتش مشاهده شود که اظهار

کنندگان وزن حقیقی اشیاء را کمتر صورت داده یا

مطالب غیر واقع در اظهار نامه مالیات راه یا حق الثبت

نوشته باشند که از آن راه خسارت مالیات راه یا حق -

الثبت وارد آید علاوه بر اخذ مالیات موضوعه جریمه

که حد اکثر آن دو برابر مالیات مذکور در این قانون

است اخذ خواهد شد

ماده نهم

وسایط نقلیه که از طرف حق الثبت در اثر اجرای

ماده ۷ قانون مهور میشود چنانچه مهر آن بدون اطلاع

و اجازه سرویس حق الثبت محو یا شکسته شود مالیات آن

از تاریخ مهر شدن از مالک دریافت خواهد شد

ماده دهم

از اشخاصیکه در پرداخت مالیات حق الثبت در

موعده مقرر در نظامنامه خود داری نمایند برای هر روز

تأخیر نصف مالیات آن روز بعنوان جریمه علاوه بر اصل مالیات

مأخوذ خواهد شد

تبصره - مؤدیانی که در نتیجه عسرت قادر نشده اند

مالیات را در موقع مقرر بپردازند و اعسار آنها با

تشخیص سرویس حق الثبت ثابت شود از این جریمه معاف

خواهند شد

ماده یازدهم

وسایط نقلیه باید دارای پلاکی باشند که از شعبه

حق الثبت خواهند گرفت و بدون آنها از حرکت ممنوع

خواهد شد

تبصره - اشخاصیکه مهر و پلاک حق الثبت را بشکنند

بر طبق ماده ۱۱۳ قانون مجازات عمومی در محاکم صالحه

مجازات خواهند شد

ماده دوازدهم

برای اجازه رانندگی و معاينه وسایط نقلیه که از

طرف نظمی بعمل می آید عواید ذیل در بافت

خواهد شد

از راننده اتومبیل سالیانه

، ، ، شش ماهه

از درشکه چی سالیانه

ماده دوم قانون مالیات راه نسبت بوسایط نقلیه

که با اسب یا قاطر حرکت میکنند بطریق ذیل اصلاح

می شود

کاری و دلچان سه اسبه و چهار اسبه و کالسکه و درشکه

شخصی سالیانه

۱۲ تومن

کالسکه و درشکه کرایه

۹-۶

عربه های يك اسبه و دو اسبه

۶

تبصره اول از ماده دوم قانون ۱۹ بهمن ۱۳۰۴

بشرح ذیل اصلاح میشود

از وسایط نقلیه خارجی که موقتاً داخل خاک ایران

می شوند برای هر يك روز يك سی ام از يك پنجم

مالیات سالیانه دریافت خواهد شد

وزارت نمایه مأمور اجرای این قانون است که فوراً پس

از تصویب بموقع اجرا گذارد

وزیر مالیه رئیس الوزراء

رئیس - آقای بامداد

یکنفر از نمایندگان - تشریف ندارند

رئیس - آقای حاج آقا رضا

حاج آقا رضا - موافقم

رئیس - آقای ملک مدنی

ملک مدنی - موافقم

رئیس - آقای احتشام زاد

احتشام زاد - بعقیده بنده که با حقوق مردم و

با یکقسمت از تجارت و داد و ستد مردم تماس دارد هر چه

بیشتر درش دقت شود بهتر است و به حکم تجربه

هم دیدیم که همین قانون وضع شد ولی چون

با مطالعه نبود امروز مجبور شدند اصلاح کنند باین

جهت بنده چون این قانون را مهم میدانم و در زندگان

افراد ملت تأثیرات مهمی دارد این است که معتقدم اگر ممکن بود بجای دو شور سه شور هم بشود جا داشت رئیس - آقای رفیع

حاج آقارضا رفیع - عرض کنم دلایلی را که بنده میخواستم عرض کنم آقای احتشامزاده ذکر کردند ...

یک نفر از نمایندگان - ایشان مخالف بودند رفیع - بله میدانم در ضمن مخالفت ایشان ذکر کردند بزی اینکه این قانون در موقعی که گذشت مردم در سرحدات گرفتار بک قضائتی بودند و بک چیزهایی حمل میشد که برای مردم نفع داشت ولی مالیت زیادی برای آنها قرار داده بودند که در نتیجه شکایت زیادی از مردم رسید و آن شکایت اسبب این شد که وزارت مالیه بک لایحه تهیه کرده آورده و تقدیم مجلس شورای ملی نموده است و بنده فوریت را از این نقطه نظر قبول میکنم که میخواهم این مسئله عملی شود زیرا اگر دو شوری شود معلوم نیست که عمر این مجلس وفا به تصویب آن میکند یا نه . ولی وقتی بک شوری شد همان مضامعات و نظریاتی را که آقایان میخواهند در آن عمل کنند میروند در کمیسیون اظهار و پیشنهاد میکنند . بنده میخواهم آقایان از ذاء آن مالیات های گرفتار معاف و راحت شوند و صورت آن مالیاتها را هم وزارت مالیه نوشته البته تعمق و دقت میکنم که بیک صورت صحیحی تصویب شود ولی اگر دو شوری شود عمر این مجلس وفا بتصویب آن نمیکند

رئیس - آقای روحی

روحی - عرض کنم استدلالی که آقایان موافقین فرمودند راجع بیک موضوع خاص دیگری است ولی این طوری که خوانده شد قریب هفتاد هشتاد قلم است برای بک قلم ما از همه آنها غمض عین کنیم؟! بنده صلاح میدانم بعلاوه بنده عرض میکنم ما نمیدانیم از نقطه نظر صادرات و واردات برای دولت چه فرقی میکند پس فردا ممکن است در نتیجه این لایحه بک تفاوت هنگفتی در

رئیس - آقای عدل

یک نفر از نمایندگان - تشریف ندارند جمعی از نمایندگان - رأی گرفته شود

رئیس - رای گرفته میشود آقایانیکه فوریت قسم اول را تصویب میکنند قیام فرمایند (عده قلیلی قیام نمودند)

رئیس - تصویب نشد .

آقای سید یعقوب - تصویب شد یا نشد بنده نفهمیده ام؟ رئیس - تصویب نشد بودجه مملکتی مطرح است .

بعضی از نمایندگان - تنفس

رئیس - چند دقیقه تنفس داده میشود

(در اینموقع جلسه بزی تنفس تعطیل و بفاصله سه ربع ساعت مجدداً تشکیل گردید)

رئیس - چند فقره از کمیسیونها استخراج شده است که اسامی اعضاء آنها بعرض آقایان میرسد .

(شرح ذیل خوانده شد)

نتیجه استخراج آراء مأخوذه در جلسه ۲۱ آبان ۱۳۰۶ راجع به انتخاب ۱۲ نفر اعضاء کمیسیون امور خارجه بقراری است که ذیلاً بعرض میرسد :

شرکت کنندگان در انتخاب کمیسیونها ۸۸ نفر آراء مأخوذه برای کمیسیون امور خارجه ۸۴ ورقه

خائزین اکثریت

- ۱ - آقایان تقی زاده ۷۳ رأی ۲ - مرتضی قلیخان بیات
- ۳ - دیوان بیگی ۶۲ رأی ۴ - کی استوان
- ۵ - فهیمی ۵۹ رأی ۶ - بهار ۵۹ رأی
- ۷ - اسعد ۵۸ رأی ۸ - خواجوی ۵۷ رأی
- ۹ - کلالی ۵۴ رأی ۱۰ - طلوع ۵۲ رأی ۱۱ - میرزا عبدالله خان رثوق ۵۱ رأی ۱۲ - نقه الاسلامی ۴۸ رأی

رئیس - کمیسیون داخله .

(مضمون ذیل قرائت شد)

نتیجه استخراج آراء مأخوذه در جلسه ۲۱ آبان ۱۳۰۶ راجع به انتخاب ۱۲ نفر اعضاء کمیسیون داخله بقراری است که ذیلاً بعرض میرسد

شرکت کنندگان در انتخاب کمیسیونها ۸۸ نفر آراء مأخوذه راجع به کمیسیون داخله ۸۶ ورقه خائزین اکثریت

- ۱ - آقایان میرممتاز ۷۱ رأی ۲ - ددگر ۶۷ رأی
  - ۳ - دکتر سنک ۶۴ رأی ۴ - پور تیمور ۶۳ رأی
  - ۵ - ابراهیمی (مختار ملک) ۶۲ رأی ۶ - احتشامزاده
  - ۶۱ رأی ۷ - لبقوانی ۶۱ رأی ۸ - اسکندری
  - ۵۷ رأی ۹ - امیراسد الله خان ۵۲ رأی ۱۰ - مقدم ۴۸ رأی ۱۱ - وزیری ۴۶ رأی
- نسبت به یک نفر دیگر اکثریت نام حاصل نشده است
رئیس - کمیسیون عدلیه .

(اینطور خوانده شد)

نتیجه استخراج آراء مأخوذه در جلسه ۲۱ آبان ۱۳۰۶ راجع به ۱۲ نفر اعضاء کمیسیون قوانین عدلیه بقراری است که ذیلاً بعرض میرسد .

شرکت کنندگان در انتخاب کمیسیونها ۸۸ نفر آراء مأخوذه برای کمیسیون عدلیه ۸۷ ورقه خائزین اکثریت

- ۱ - آقایان مدرس ۸۱ رأی ۲ - جمشیدی ۶۵ رأی
- ۳ - آیه الله زاده خراسانی ۶۲ رأی ۴ - مفتی ۶۱ رأی
- ۵ - عراقی ۶۰ رأی ۶ - میرزا ابراهیم
- آشتیانی ۶۰ رأی ۷ - جهان شاهی ۵۶ رأی
- ۸ - شریعت زاده ۵۵ رأی ۹ - بدر ۴۹ رأی
- ۱۰ - طباطبائی دیبا ۴۸ رأی ۱۱ - حاج شیخ بیات ۴۵ رأی

نسبت به یک نفر دیگر اکثریت نام حاصل نشده است
رئیس - کمیسیون فوائد عامه .

(بندجو ذیل قرائت شد)

نتیجه استخراج آراء مأخوذه در جلسه ۲۱ آبان ۱۳۰۶ راجع به انتخاب ۱۲ نفر اعضاء کمیسیون فوائد عامه بقراری است که ذیلاً بعرض میرسد.

شرکت کنندگان در انتخاب کمیسیونهای
راء مأخوذه برای کمیسیون فوائد عامه ۸۲ ورقه
حائزین اکثریت

۱ - آقای افشار ۶۲ رأی - آقای فرشی
۶۲ رأی - آقای حاج میرزا حبیب الله امین
۶۱ رأی - آقای موقر ۶۰ رأی - آقای
کازرون ۶۰ رأی - آقای امامی خوئی ۵۹ رأی
۷ - آقای اسفندیری ۵۸ رأی - آقای ملک
آرائی ۵۷ رأی - آقای آقا سید یعقوب ۵۷ رأی
نسبت به سه نفر دیگر اکثریت نه حاصل نشده است
رئیس - کمیسیون قوانین مالیه

(بشرح ذیل قرائت شد)

نتیجه استخراج آراء مأخوذه در جلسه ۲۱ آبان ۱۳۰۶ راجع به انتخاب ۱۲ نفر اعضاء کمیسیون قوانین مالیه بقراری است که ذیلاً بعرض میرسد.

عده شرکت کنندگان در انتخاب کمیسیونها ۸۸ نفر
عده آراء مأخوذه برای کمیسیون قوانین مالیه ۸۵ ورقه
حائزین اکثریت

۱ - آقای زعیم ۶۷ رأی - آقای ذوالقدر
۶۵ رأی - آقای خطیبی ۶۴ رأی - آقای
فهیمی ۶۴ رأی - آقای الفخمی ۶۲ رأی -
آقای ملک مدنی ۵۸ رأی - سلطان محمد خان
عامری ۵۷ رأی - آقای حاج میرزا مرتضی ۵۴
رأی - آقای عدل ۵۰ رأی

نسبت به سه نفر دیگر اکثریت نام حاصل نشده است
رئیس - کمیسیون معارف

نتیجه استخراج آراء متخذة جلسه ۲۱ آبان ماه ۱۳۰۶ راجع به کمیسیون معارف بقراری است که ذیلاً

بعرض میرساند:

عده شرکت کنندگان در رأی ۸۸ نفر
عده اوراق رأی کمیسیون معارف ۸۱ ورقه
حائزین اکثریت:

۱ - آقای دکتر طاهری ۶۲ رأی - آقای
نوبخت ۶۰ رأی - آقای عمادی ۶۰ رأی -
آقای میرزا عبدالحسین ۵۸ رأی - آقای ضیاء
۵۷ رأی - آقای سهرابخان ۵۷ رأی -
آقای اهری ۵۶ رأی - آقای حاج آقا حسین
زنجانی ۵۵ رأی - آقای آقا زاده - بززواری ۵۱
رأی - آقای آقا حسین آقباں ۴۶ رأی
نسبت به دو نفر دیگر اکثریت حاصل نشد.
فهیمی - يك مرتبه دیگر کمیسیون قوانین مالیه
خوانده شود
(مجدداً بشرح سابق خوانده شد)

فهیمی - اجازه میفرمائید؟ محمد ولی میرزا دارای
شصت رأی است. اینجا نوشته نشده است

رئیس - مراجعه میشود چنانچه اکثریت داشتند
اضافه میشود. آقای شریعت زاده

شریعت زاده - در این خبری که از طرف نظار داده
شده این ترتیب نوشته شده که عده شرکت کنندگان
در انتخاب هشتاد و هشت نفر بوده و اکثریت همان عده
را هم مناط قرار داده است در صورتیکه مطابق اصول
و نظامنامه باید نصف بعلاوه يك از حضار در مجلس در
حين انتخاب اظهار عقیده و رأی بکنند تا این که اکثریت
حاصل شود بنا بر این بنده خواستم استفسار کنم که
اگر عده حضار هشتاد و هشت نفر بوده است و شرکت
کرده اند البته اشکالی نیست ولی اگر عده حضار بیشتر
بوده اند مناط اعتبار نصف بعلاوه يك عده حضار است
و از این نظر اشخاص که باین ترتیب اکثریت ندارند
نمی توان آنها را انتخاب شده دانست این قسمت را
میخواستم بعنوان تذکر عرض کنم.

رئیس - آقای عراقی

عراقی - بنده تفسیری که نسبت به اصل هفتم قانون
اساسی شده است اینجا عرض میکنم آنوقت ملاحظه
بفرمائید که نتیجه انتخاب کمیسیونها اینطوری که آقای
شریعت زاده فرمودند در روی این تفسیر چطور میشود
در این جا مینویسد: که مراد از دو نلث و سه ربع که
در اصل هفتم قانون اساسی منظور است دو نلث
و سه ربع اعضای حاضر در مرکز است و نیز
در ماده ۲ مینویسد: مراد از عبارت آخر ماده
هفتم قانون اساسی اکثریت آراء وقتی حاصل میشود
که بیش از نصف حضار مجلس رأی بدهند. مراد از این
عبارت این است که رد یا قبول مطلب مطرح شده
وقتی حاصل میشود که بیش از نصف حضار رد یا
قبول آن رأی بدهند. مطابق این ماده آنچه که بنده
میفهمم این است که اگر عده حضار در مجلس ۸۰
نفر باشد باید چهار و یکمتر برای انتخاب یکمتر آدمی
رأی بدهند. اگر نود نفر باشد باید برای انتخاب يك
نفر آدمی چهار و شش نفر رأی بدهند و اینطوری که
بنده تصور میکنم در موقعی که رأی داده شده گویا
عده حضار از نود نفر متجاوز بوده پس اکثریت مطابق
این ماده اینطور است که از عده حضار در مجلس (نه از
عده رأی دهندگان) باید نصف بعلاوه يك رأی داده
باشند تا یکمتر انتخاب شود بنا بر این بنده نظر آقای
رئیس را متوجه این نکته میکنم و تقاضاً میمایم که
اول تعیین بفرمایند که آیا عده حضار کمتر از هشتاد و
هفت نفر یا هشتاد و هشت نفر بوده یا علاوه از این
عده بوده اگر علاوه بوده در اکثریت نسبی فرق میکنند
و باید نصف بعلاوه يك رأی دهندگان نسبت بآن عده حاضر باشد

رئیس - آقای احتشام زاده

احتشام زاده - موافقم

رئیس - آقای آقا سید یعقوب

آقا سید یعقوب - بنده تعجب میکنم و چیزهای
بدیهی وقتی در دست می افتد نظری میشود! من سه
دوره است در مجلس آمده ام اصلاً فرمایش آقای شریعت
و آقای عراقی را ملتفت نشدم مطلب را بکطوریه عنوان
میکند که معنایش درست فهمیده نمیشود مطلب سه
حالت دارد وقتی مقام ریاست اعلان انتخاب کرد ۸۲
نفر رأی دهندگان بودند آنوقت هشتاد و هشت رأی
داده اند وقتی که مجلس ختم شد نود و هفت نفر بودند
شما می خواهید در واقع بین مسئله را معین کنید که
آیا این اکثریت نسبت بآنها چه جور بوده است و همیشه
نزاعی که واقع میشود چون موضوع معین نیست غالباً
نزاع لفظی میشود این است که آری بر آن مترتب نمی
شود. اول باید مابین النزاع را معین کرد تا مخالف و
موافق در آن صحبت کنند که مراد از این اکثریت
نسبت باین سه حال که واقع شده آیا این نسبت بآن
وقتی است که رئیس اعلان کرد که بروند رأی بدهند
که آنوقت عده هشتاد و دو نفر بودند این اکثریت نسبت بآن
عده ایست که در بیرون آمده اند رأی داده اند و هشتاد و هشت
نفر بوده اند یا آن عده که در آخر تشخیص شده و نود و
هفت نفر بوده اند؟ بنده چون حقیقه مسئله مبهم است
نمیدانم عقیده ام این است که باید اکثریت مجلس در
این باب رأی بدهد که از این سه حالت کدام يك معتبر است

رئیس - آقای یاسائی

یاسائی - بعقیده بنده مطلب ابداً ابهامی ندارد جز
اینکه يك تفسیری در اصل هفتم قانون اساسی کرده اند
که يك توهمی در مجلس تولید کرده ماده دوم قانون
تفسیریه تصریح میکنند که در هر حال هر مطلبی جنبه
اثبات آن وقتی معین میشود که نصف بعلاوه يك عده
حضار مجلس رأی داده باشند یا نصف بعلاوه يك نفی
کرده باشند و هیچ شبهه ندارد و خیلی هم صریح است
که نصف بعلاوه يك حضار مجلس باید رأی بدهند تا يك
چیزی ثابت بشود و منتخب در کمیسیون کسی است که

نصف بعلاوه يك حضار در مجلس باو رای داده باشند اگر نصف بعلاوه يك اعضاء حاضر در مجلس رای دادند منتخب است و اگر رای ندادند منتخب نیست و مطلب هم خیلی واضح است و هیچ ابهامی هم ندارد و نظری هم نیست.

رئیس - آقای بهار

بهار - بعقیده بنده اصل قضیه واضح است یعنی نظامنامه و طریق جریان عمل بر همه آنها واضح است و محتاج باینکه يك تعبیر و تفسیری بشود نیست چیزی که درش تامل شده است آن اشتباهی است که در تعیین عده حاضر مجلس در موقع رای پیدا شده است. بنده در این باب از مقام هیئت رئیسه استطلاع کرده و از آن کمیسیونی هم که مأمور کشف آراء بودند تحقیقات نموده معلوم شد که آنساعتی که مجلس شروع بدادن رای کرده است عده حاضر در مجلس درست تشخیص نشده است. دو صورت از عده حاضر بهیئت رئیسه تقدیم شده است يك صورت نود و هفت نفر بوده و صورتی است که در موقع ختم جلسه از عده حاضر گرفته شده است و يك صورت دیگری هم باز بهیئت رئیسه تقدیم میشود بهشتاد و سه نفر و آن صورتی است که در موقع دادن رای بر داشته شده است. قاعدتاً بستی این صورت دوم که در موقع دادن رای از مجلس بر داشته شده است (یعنی ۸۳ نفر که از طرف مأمورین این کار تشخیص شده است) مآخذ قرار داده شود در صورتیکه عده رای دهندگان هشتاد و سه نفر یا از این عده کمتر بوده عده هشتاد و سه مآخذ صحیح و معتبر واقع میشود زیرا این عده است که در موقع رای دادن صورت داده شده است و ولی معلوم شد که در موقع شروع به رای هشتاد و سه نفر بوده اند و در ضمن رای دادن يك عده دیگری هم بر آنها علاوه شده است که جمعاً هشتاد و هشت نفر رای داده اند. چون عده نود و هفت نفر مشکوک بوده است و

در آخر مجلس برداشته شده است و بعلاوه آن صورت هشتاد و سه نفری را هم نمیتوان مآخذ قرار داد زیرا خود رای زیادتر از آن عده بوده بنده عقیده ام این است که باید حل مطلب را به هیئت رئیسه واگذار کنیم و از طرف دیگر هم عقیده بنده این است که هشتاد و هشت نفر مآخذ و مناط رای است که هرکسی نصف بعلاوه يك هشتاد و هشت رای دارد منتخب است و لا فلا.

رئیس - آقای شریعت زاده

شریعت زاده - قدر مسلم این است که در پایان مجلس نود و هفت نفر (بنا بر اظهار آقای بهار) رای داده اند و قاعدتاً اقتضا میکند که بگوئیم قدر اقلی که برای تشخیص اکثریت مناط واقع می شود همین عده است. شخصی که اظهار میکنند که بعضی در موقع اظهار رای غائب بوده اند صحیح نیست. برای اینکه و لا معلوم نیست که کی غائب بوده است و ثباً مناط اعتبار موقعی است که مجلس منعقد است و در قسمت آخر که میفرمایند نود و هفت نفر بوده اند قدر مسلم این است که در همانوقت اشتغال به رای دادن کرده اند و همان عده مناط است و بنده تصور میکنم که حتی الامکان باید سعی کنیم که مصراحت نظامنامه و قانون اساسی بموقع اجرا گذارده شود و هیچ دلیلی ندارد که ما از اجرای قانون به استناد اجالاتی که بعضی از آقایان تصور میکنند مورد دارد خود داری کنیم بالاخره چون قدر مسلم این است که در قسمت آخر جلسه که آقایان مشغول رای دادن بوده اند نود و هفت نفر حاضر بوده اند بنا بر توضیحاتی که آقای بهار دادند باید مناط اعتبار همان عده نود و هفت نفری باشد و اگر در این صورت آقایان اکثریت داشته باشند منتخب هستند و الا باید تجدید شود.

رئیس - آقای عراقی

عراقی - بفرمایش آقای آقا سید یعقوب اول باید

تقریر ما به النزاع را بکنیم و بعد اظهار عقیده بکنیم. بنده تصور میکنم که اگر در مجلس مثلاً هفتاد چهار نفر حاضر شود و شروع شود برای گرفتن و در بین اگر دو نفر حاضر شوند نمی شود به آنها گفت که شما رای ندهید و نمی شود گفت که عده حاضر هفتاد و چهار نفر بوده اند آن دو نفری هم که آمده اند و رای داده اند به عده حاضر مجلس افزوده می شود هفتاد و شش نفر میشود. اینجا هم در موقعی که آقای رئیس اعلان رای کردند هشتاد و دو نفر با هشتاد و سه نفر در مجلس بوده اند خیلی خوب ولی در موقعی که رای خانمه پیدا کرده یعنی در آخر مجلس عده نود و هفت نفر بوده است و همان عده مناط است و باید نسبت به نود و هفت نفر اکثریت یعنی نصف بعلاوه يك را حساب کرد نه اینکه بفرمایش آقای بهار بگوئیم که این يك امری است و خیر الامور اوسطها نه نود و هفت و نه هشتاد و سه هستند و هشت از روی تعارف که نمیتوانیم حکم بکنیم که ما برای رفع نزاع این کار را کردیم. نظامنامه و تفسیر ماده هفتم قانون اساسی هر دو حکم میکنند باینکه اکثریت نصف بعلاوه يك حاضر است و در موقعی که مجلس میخواسته است بهم بخورد نود و هفت نفر حاضر بوده اند و بعقیده بنده انتخاب شده نصف بعلاوه يك نود و هفت نفر در مجلس اکثریت دارد و نود و هفت نفر مناط اعتبار است

رئیس - آقای زعیم

زعیم - چون مسئله تقریباً دارد يك قضیه نظری میشود بنده در اصل موضوع که چه باید بشود داخل نیستم و نمیخواهم وارد بشوم ولی راجع عمل خود ما را میخواهم بعرض آقایان برسانم. آرزوی که شروع باخذ آراء شد آقایانیکه شرکت در رای کردند چنانچه در راجع قرائت شد هشتاد و هشت نفر بوده اند. تعیین عده حاضر هم بنا بر سابقه از مختصات هیئت رئیسه بوده است ولی آرزو هیئت رئیسه هم نمیتوانست کاملاً ایفای این وظیفه

را بکند. چرا؟ برای اینکه آقایان بیرون زیاد می آمدند و مجلس يك حیل مشتتی داشت و وقت شروع معلوم نشد که چه عده در مجلس حاضر بوده است ولی بعد در خارج مجلس در سرسرا آنها گفته شد که عده حاضر هشتاد و سه نفر بوده است (یعنی بعد از آنکه ما آراء يك کمیسیون را هم خوانده بودیم) ولی بعد دیدیم که معقول نیست عده حاضر را هشتاد و سه نفر فرض کنیم در صورتیکه هشتاد و هشت نفر رای داده اند و شرکت کرده اند و راه حل را هم ما خود مان نمیتوانستیم پیدا کنیم جز آنکه وقیع را راجع به راجع بدیم و عده حاضر را هم بطور متوسط به نسبت رای دهندگان اتخاذ کردیم و آن عده نود و هفت نفری را هم که می گویند ما يك مدرک صحیحی رای آن نداشتیم این بود که گفتیم بطور اعتدال هشتاد و هشت نفر را مآخذ عمل قرار میدهیم. و مجلس راجع به راجع ما يك اشکال دیگری هم که اخیراً به آن بر خوردیم و بعرض مقام ریاست هم رساندیم و حالا به اطلاع آقایان هم برسانم این است که دو کمیسیونی که راجع به عرض آقایان رسید یعنی کمیسیون نظام و پست و تلگراف در آنجا عده آقایان که آمده و رای داده اند هفتاد و سه و هفتاد و چهار نفر بوده است در صورتیکه باید سه ربع عده حاضر شرکت کنند در قانون هم يك چیز مصرحی نبود که ما به آن عمل کنیم ولی سابقه عمل این بوده است که همیشه باید سه ربع در رای شرکت کرده باشند و همین هم دلیل بود که آرائی که قبل از این داده شده بود آن آراء را آقایان نمایندگان ابطال کردند. حالا این اشکال پیدا شده است که آیا این عمل را ما مدرک قرار دهیم و آن آراء را عبث بدانیم زیرا که عده شرکت کنندگان بر حسب سه ربع باید هشتاد و سه نفر باشند در صورتیکه هفتاد و چهار نفر بوده اند و از نقطه نظر عمل هم عرض کردم که در قانون تصریحی ندارد و خیلی ممنون میشوم که تکلیف این قضیه را آقایان نمایندگان معین کنند که

تکلیف این دو کمیسیون دیگر هم معلوم شود که آیا آراء بنا بر عمل سابق باطل است و تجدید انتخاب باید بشود و چنانچه نباید باطل شود و این مطلب يك سابقه باشد مطلب دیگری است. این بود عرایض بنده و فقط منظورم راپورت گذارش بود.

رئیس - پیشنهادی از طرف آقای روحی رسیده است قرائت می شود.

(اینطور خوانده شد)

پیشنهاد می کنم جلسه ختم شود و این موضوع در جلسه آتیه مطرح شود.

عراقی - بنده مخالفم.

رئیس - بفرمائید

عراقی - بنده مخالفم را عرض میکنم که خود آقای روحی هم تصور میکنم تصدیق خواهند کرد. معنای این جلسه ختم شود خوب چیزی است و بنده هم موافقم ولی چیزی که هست این است که آیا این ختم جلسه دلیل میشود بر اینکه آراء قرائت شده نتیجه اش معلوم شده؟ یا خیر؟ نتیجه معلوم نشده و میماند برای جلسه دیگر و مطرح میشود. اگر مقصود این است که نتیجه معلوم شده پس باید حالا رای گرفته شود و جلسه ختم شود و اگر اینست که مطلب همینطور بماند و در جلسه آتیه مذاکره بشود بنده مخالف نیستم و اگر از ختم جلسه

(مجلس نیم ساعت بعد از ظهر ختم شد)

این معنی برسد که راپورتی رسید و خوانده شد و کمیسیون ها معلوم شد بنده مخالفم

رئیس - آقای روحی

روحی - عرض کنم. اگر جملات مؤخر پیشنهاد بنده را آقا توجه فرموده بودند رفع اشتباه میشد و بنده مخصوصاً در این مطلب علاقه مند هستم و مخصوصاً باید باین مطلب کاملاً رسیدگی شود و مذاکره بشود اگر خلاف نظامنامه نیست که باید مجلس رای بدهد و اگر خلاف نظامنامه است رای دادن نمیخواهد و این آراء باطل است و باید تجدید شود و بنده هم يك استدلالاتی دارم که این آراء باطل است.

آقا سید یعقوب - چرا؟

روحی - بنده ثابت میکنم فکر شما که يك فکر ثابتی نیست و ممکن است بنده با دلایل آنرا متزلزل کنم ولی چون وقت گذشته است بنده پیشنهاد کردم که جلسه ختم شود و در قسمت اول جلسه آتیه این موضوع دو مرتبه مطرح شود و بالاخره تکلیفش معلوم شود.

رئیس - با این ترتیب که کسی مخالف نیست؟

(گفته شد خیر)

رئیس - جلسه ختم می شود. جلسه آتیه روز

سه شنبه.